

AZ AGRÁRSZAKKÉPZÉSI CENTRUMOK MŰKÖDÉSÉT ELŐSEGÍTŐ SZAKMASZERKEZETI ELEMZÉS (2020)

Budapest, 2020

Tartalom

Problémafelvetés	3
Módszer	3
Eredmények	4
1. Az AM fenntartású agrárszakképzési centrumok munkaerőkínálata	4
1.1. Az agrárszakképzési centrumok főbb jellemzői	4
1.2. Munkaerőkínálat az Alföldi Agrárszakképzési Centrumban	6
1.3. Munkaerőkínálat a Déli Agrárszakképzési Centrumban	10
1.4. Munkaerőkínálat az Északi Agrárszakképzési Centrumban	14
1.5. Munkaerőkínálat a Kisalföldi Agrárszakképzési Centrumban	18
1.6. Munkaerőkínálat a Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrumban	22
2. Az agrár-munkaerőkereslet területi jellemzői	25
2.1. Országos munkaerőkereslet alakulása a mezőgazdasági és élelmiszeripari szakképzettséget igénylő munkakörökben	26
2.2. Az agrármunkaerőpiaci kereslet jellemzői Magyarország megyéiben	27
3. Melléklet	48

Megrendelő

Szervezet

Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

Kapcsolattartó

Székely Erika

Igazgató

Szakképzési és Szaktanácsadási
Igazgatóság

szekely.erika@nak.hu

Résztevők

Szerzők

Hamza Eszter

hamza.eszter@aki.naik.hu

Rácz Katalin

racz.katalin@aki.naik.hu

Közreműködött

Lőrincz Katalin

lorincz.katalin@aki.naik.hu

Problémafelvetés

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara és a NAIK Agrárgazdasági Kutatóintézet 2020. évi együttműködése keretében a szakmaszerkezeti döntések meghozatalát elősegítő elemzések készítésére került sor. A vizsgálat keretében egyfelől az Oktatási Hivatal által működtetett Köznevelés Információs Rendszer (KIR) adataira alapozva az Agrárminisztérium fenntartásában működő centrumokhoz tartozó agrár-szakképző intézmények tanulói háttérének szakmák szerinti vizsgálatára került sor, a várható munkaerőkínálat előrejelzése céljából. Másfelől a hazai munkaerőpiaci adatgyűjtésekre (Agrár-Munkaerőpiaci Barométer felmérés, Magyar Munkaerőpiaci Prognózis) támaszkodva a szakképzési centrumok vonzáskörzetében jelentkező agrár-munkaerőigények vizsgálata valósult meg, a centrumok tevékenységét támogató szakmaszerkezeti javaslatok meghozatalát elősegítendő. Mindemellett a feladatvállalás keretében sor került a szakképzési centrumok személyi és tárgyi jellemzőinek számbavételére is, amely intézményi lekérdezésekre alkalmas adatbázis formájában került összesítésre.

Módszer

A vizsgálat első fázisában a hazai agrárszakképzésben jelentkező munkaerőkínálat vizsgálatára került sor a szakképzési információkat nyilvántartó Oktatási Hivatal által biztosított 2019. évi tanulói adatok alapján. Az elemzés során a 2020 július 1-jével létrehozott agrárszakképzési centrumok, illetve az általuk integrált agrárszakképző intézményekben tanulók létszámával, összetételével kapcsolatos összesítő adatok kerülnek bemutatásra szakmák, illetve szakmacsoportok szerinti bontásban, az érintett megyék szintjén jelentkező munkaerőkínálat előrejelzése céljából. Fontos módszertani adalék, hogy mivel a tanulói létszámadatok 2019-esek, az iskolákat még a 2019-es elnevezésük alapján azonosítottuk, ugyanakkor azokat a jelenlegi agrárszakképzési centrumokba sorolva tárgyaljuk.

A munkaerőpiaci keresletre vonatkozó elemzések két adatbázisra támaszkodva valósultak meg. A 2018 késő őszen lezajlott Agrármunkaerőpiaci Barométer felmérés (AMB 2018) adatfelvétele során 1396 legalább egy főt foglalkoztató mezőgazdasági főtevékenységet folytató vállalkozást kerestek fel személyesen a kérdezőbiztosok, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara megyei referensei, falugazdászai. A kérdőíves adatfelmérésekben a vállalkozások kiválasztása az ágazat, valamint az üzemméret figyelembevételével történt; a mintában kis- és középvállalkozások, valamint nagyvállalatok egyaránt szerepeltek. A kérdőív kitért a vállalkozásokban tapasztalható munkaerőhiány kérdésére, arra kértük a válaszadókat, hogy foglalkozás szerint sorolják fel azokat a hiányszakmákat, amelyek esetében a legnagyobb gondot okozza a munkaerőhiány.

Az AMB felmérés eredményei mellett feldolgoztuk a Pénzügyminisztérium által üzemeltetett Magyar Munkaerőpiaci Prognózis (MMPP) legfrissebb, 2019. évi felmérésének adatait, amely területileg reprezentatív adatgyűjtésen alapul, alkalmas a munkaerőkereslet területi sajátosságainak vizsgálatára. A felmért 6757 vállalkozás arról nyilatkozik, hogy mely foglalkozásokban és milyen létszámban van tartósan betöltetlen üres álláshely az adott vállalkozásban. A mezőgazdasági és élelmiszeripari ágazathoz köthető hiányszakmák elemzését tehát a két adatbázis összesítése alapján határozzuk meg területi szinten.

Az adatfeldolgozást SPSS 22 programcsomag segítségével végeztük, az eredményeket elsősorban leíró statisztikák keretében foglaltuk össze.

Eredmények

1. Az AM fenntartású agrárszakképzési centrumok munkaerőkínálata

1.1. Az agrárszakképzési centrumok főbb jellemzői

Az Agrárminisztérium fenntartásában működő öt agrárszakképzési centrum 56 szakképző intézményében szakképző évfolyamon összességében 9605, nappali rendszerű képzési formában résztvevő diák tanul. A tanulólétszám megoszlása kiegyenlítettnek mondható, egyedül a Közép-Magyarországi Agrárszakképzési Centrum tanulóinak száma (1638 fő) marad el kismértékben a többi centrumétól, mely részben abból fakad, hogy a centrum földrajzi és intézményi lefedettsége is kisebb, mint a többi centrumé (1. táblázat).

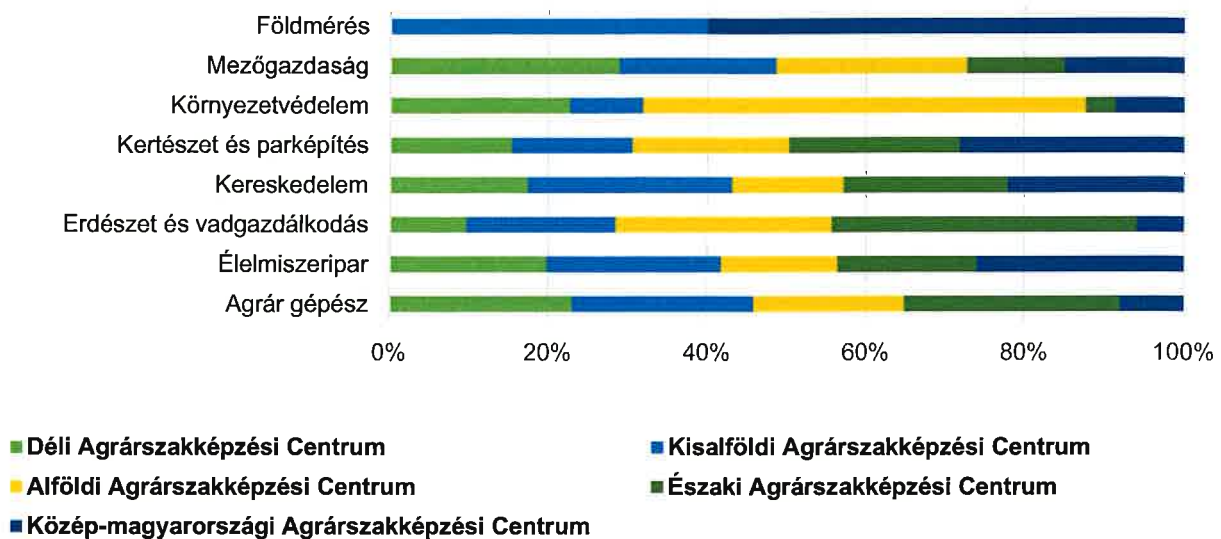
1. táblázat: **Az AM fenntartásában működő agrárszakképzési centrumok főbb jellemzői**

Centrum neve	Érintett megyék száma (db)	Tanulók száma (fő)	Tanulók számának megoszlása (%)
Alföldi Agrárszakképzési Centrum	3	1909	19,88
Déli Agrárszakképzési Centrum	4	2064	21,49
Északi Agrárszakképzési Centrum	4	1980	20,61
Kisalföldi Agrárszakképzési Centrum	5	2014	20,97
Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrum	2	1638	17,05
Összesen	18	9605	100

Oktatási Hivatal, KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

Az agrárszakképzési centrumokban összességében **nyolc ágazathoz kapcsolódóan tanulhatnak szakmát a nappali rendszerű képzésben résztvevők**. Ezek közül hét ágazat valamennyi agrárszakképzési centrumban képviselve van, míg a földméréshez kapcsolódó szakmákat az ötből csak két agrárszakképzési centrumban oktatják, a Közép-Magyarországi, valamint a Kisalföldi Agrárszakképzési Centrumban (1. ábra).

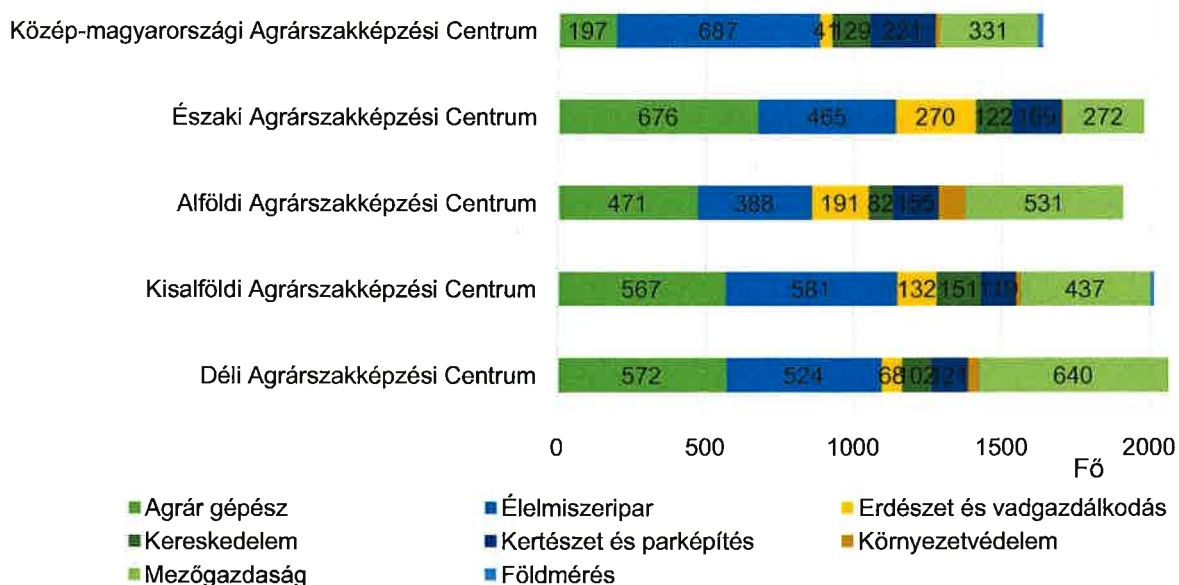
1. ábra: **Az agrárszakképzési centrumokban tanulók szakmájának ágazatok szerinti megoszlása**



Oktatási Hivatal, KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

A centrumok között az egyes ágazatokhoz tartozó tanulólétszámok tekintetében jelentősek a különbségek. **A Közép-Magyarországi Agrárszakképzési Centrum képzési szerkezetét az élelmiszeriparhoz tartozó szakmák dominálják**, hasonlóan a Kisalföldi Agrárszakképzési Centrumhoz. **Az Északi Agrárszakképzési Centrumban az agrárgépész területhez tartozó szakmák határozzák meg a képzési struktúrát**, míg az Alföldi és Déli Szakképzési Centrumban a mezőgazdasághoz és a kertészethez sorolt szakmák szerepe kiemelkedő (2. ábra).

2. ábra: **Az agrárszakképzési centrumokban tanulók számának ágazatok szerinti megoszlása, %**

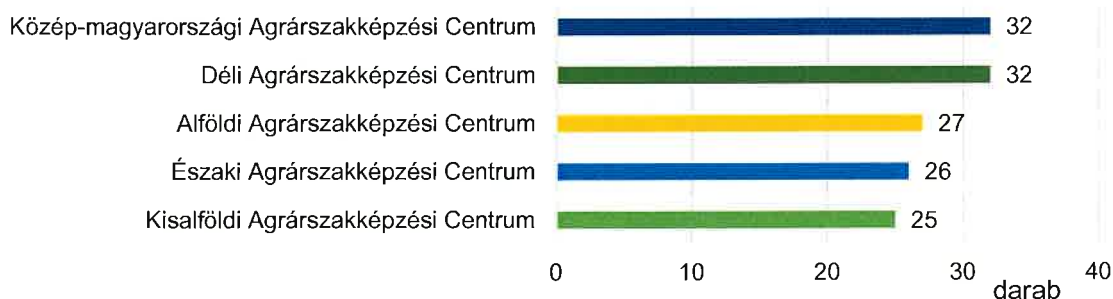


Oktatási Hivatal, KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

Az öt agrárszakképzési centrumban a nyolc ágazathoz kapcsolódóan összességében **46 szakma képzése valósul meg**. A legszélesebb képzési kínálattal a Közép-Magyarországi és a

Déli Agrárszakképzési Centrum rendelkezik, mindkét centrumban 32 szakma oktatása valósul meg (3. ábra). Az oktatott szakmák részletes kínálatára a továbbiakban az egyes agrárszakképzési centrumok jellemzőinek ismertetésénél térünk ki.

3. ábra: **Az agrárszakképzési centrumokban oktatott szakmák megoszlása, db**

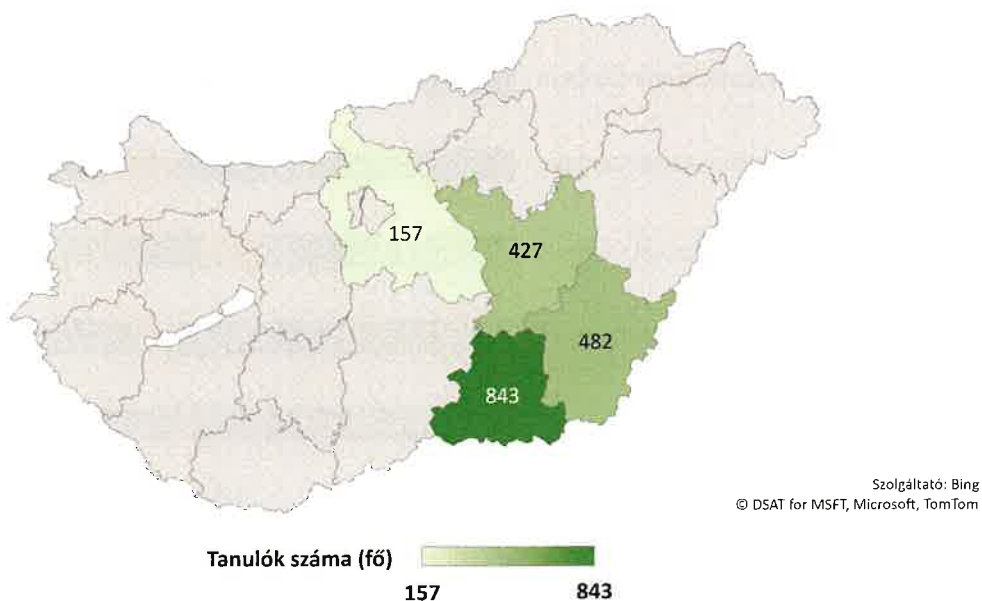


Oktatási Hivatal, KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

1.2. Munkaerőkinálat az Alföldi Agrárszakképzési Centrumban

Az Alföldi Agrárszakképzési Centrum **három megye 10 agrárszakképző intézményét foglalja magában, szakképző évfolyamon mintegy 1909 nappali rendszerű képzésben résztvevő tanulóval** (4. ábra). A tanulólétszám legnagyobb része a Csongrád-Csanád megyei agrárszakképző intézményekhez (7 db) köthető, itt tanul az Alföldi Agrárszakképzési Centrum tanulóinak mintegy 44,2 százaléka. Jász-Nagykun-Szolnok és Békés megye közel azonos létszámmal érintett.

4. ábra: **Az agrárszakképzésben résztvevő tanulók száma az Alföldi Agrárszakképzési Centrumban**



Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

Az Alföldi Agrárszakképzési Centrum intézményeiben hét ágazathoz kapcsolódóan összességében 27 szakmában valósul meg valamilyen szakmai képzés. A Centrum **tanulóinak legnagyobb része**

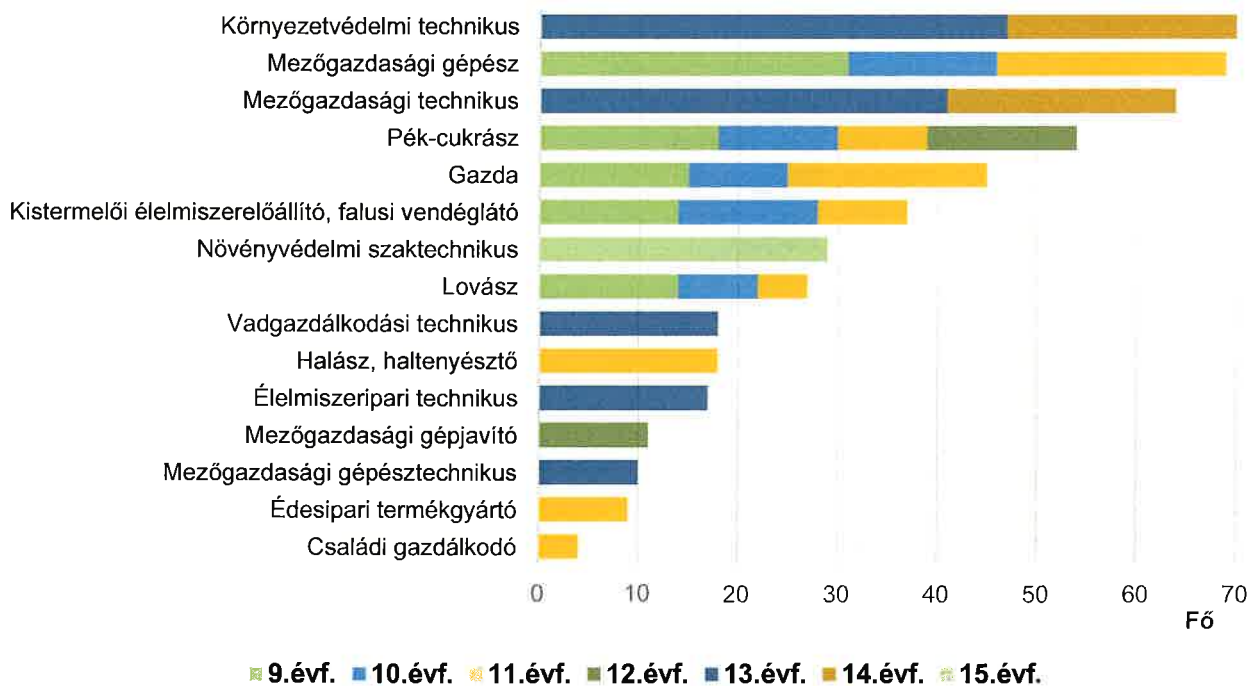
mezőgazdasági, valamint agrárgépész ágazathoz kapcsolódó szakmai képzésben vesz részt. Mintegy 52,5 százalékuk (1002 fő) tanul a fenti ágazatokhoz kapcsolódó 11 féle szakirány valamelyikén.

A mezőgazdasági ágazat esetében a legnagyobb tanulólétszámmal a mezőgazdasági technikus (174 fő) és a gazda képzés (157 fő) rendelkezik, míg az agrár gépész ágazat esetében a mezőgazdasági gépész képzésben résztvevők száma (386 fő) a legnagyobb, a szakképzési centrum tanulóinak ötödét érinti. **A fentiek mellett jelentős az élelmiszeripari ágazat részét képező szakmákban tanulók aránya, a Centrum tanulóinak 20,2 százalékát érintően.** Az élelmiszeripari ágazaton belül a pék, a pék-cukrász (174 fő), továbbá a kistermelői élelmiszerelőállító, falusi vendéglátó (98 fő) szakmát tanulók száma a legnagyobb az Alföldi Agrárszakképzési Centrumban.

Békés megye

Békés megye **két agrárszakképző intézményében** (Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium) összesen **482 diák tanul 15 különböző szakmában.** **A legnagyobb tanulólétszámmal a környezetvédelmi technikus (70 fő), a mezőgazdasági gépész (69 fő), valamint a mezőgazdasági technikus (64 fő) és a pék-cukrász szakmák (54 fő) rendelkeznek** (5. ábra). Az érintett négy szakmában tanul a békés megyei agrárszakképző intézmények tanulóinak bő fele (53,3%-a).

5. ábra: **Az agrárszakképzésben tanulók megoszlása szakmák és évfolyamok szerint Békés megyében**



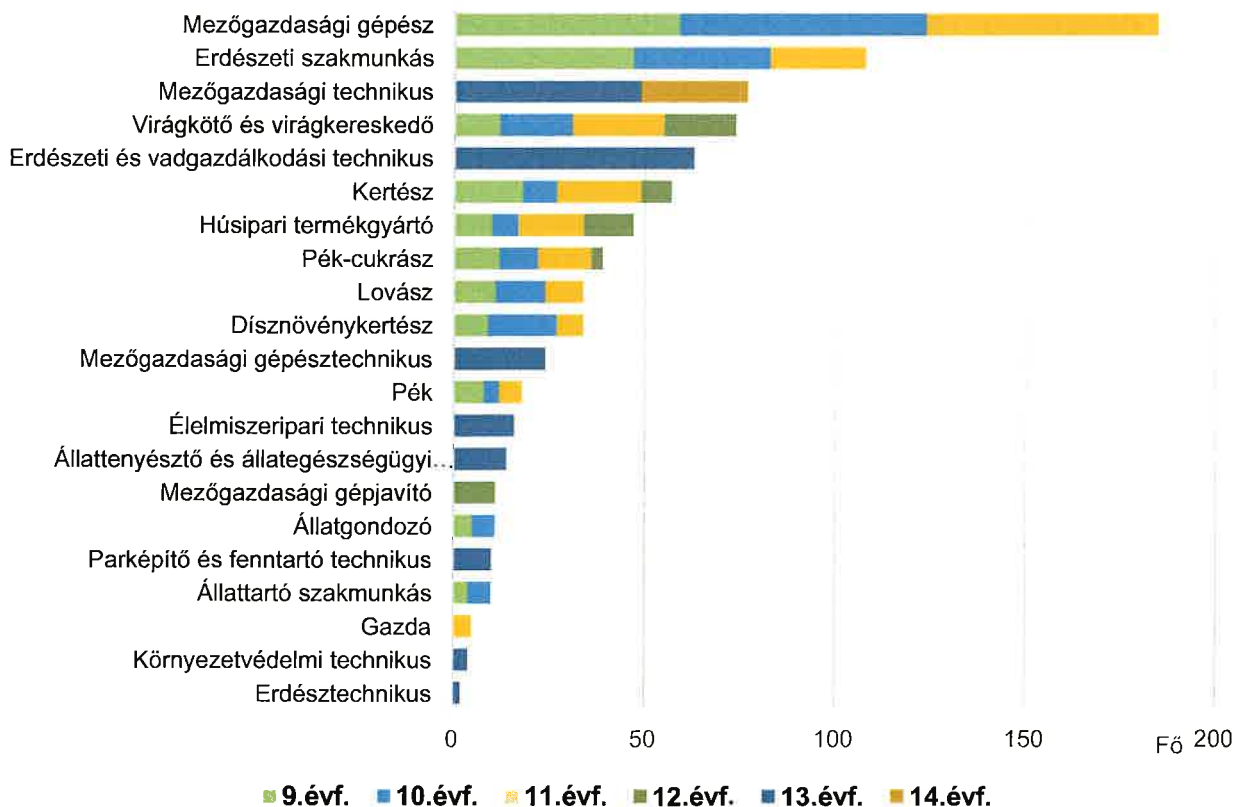
Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

Csongrád-Csanád megye

Csongrád-Csanád megye hét agrárszakképző intézményében (Bartha János Kertészeti Technikum és Szakképző Iskola, Bársony István Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, Bedő Albert Erdészeti Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, Fodor József Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola, Galamb József Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola, Gregus Máté Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola, Kiss Ferenc Erdészeti Szakgimnázium) szakképző évfolyamon **összesen 843 diák tanul**. Ezzel a tanulólétszámmal Csongrád-Csanád megye nem csak az Alföldi Agrárszakképzési Centrumhoz tartozó megyék közül emelkedik ki, hanem országosan is itt a legnagyobb a tanulók száma. A megye agrárszakképző intézményei széles képzési spektrummal rendelkeznek: **a tanulók hét ágazathoz tartozó 21 szakmában szerezhetnek képzettséget** (6. ábra).

Az egyes szakmákat tekintve **a legnagyobb tanulólétszám (185 fő) a mezőgazdasági gépész szakmát jellemzi**, az adott területen tanul a Csongrád-Csanád megyei agrárszakképző intézmények tanulóinak bő ötöde (21,9%). Emellett jelentős számban képeznek erdészeti szakmunkásokat (108 fő), mezőgazdasági technikusokat (77 fő), valamint virágkötőket, virágkereskedőket (74 fő). A fentiek mellett mérsékelt, de évfolyamonként kiegyensúlyozott létszámok jellemzik a kertész, a húsipari termékgyártó, lovász és dísznövénykertész szakmákat.

6. ábra: Az agrárszakképzésben tanulók megoszlása szakmák és évfolyamok szerint Csongrád-Csanád megyében

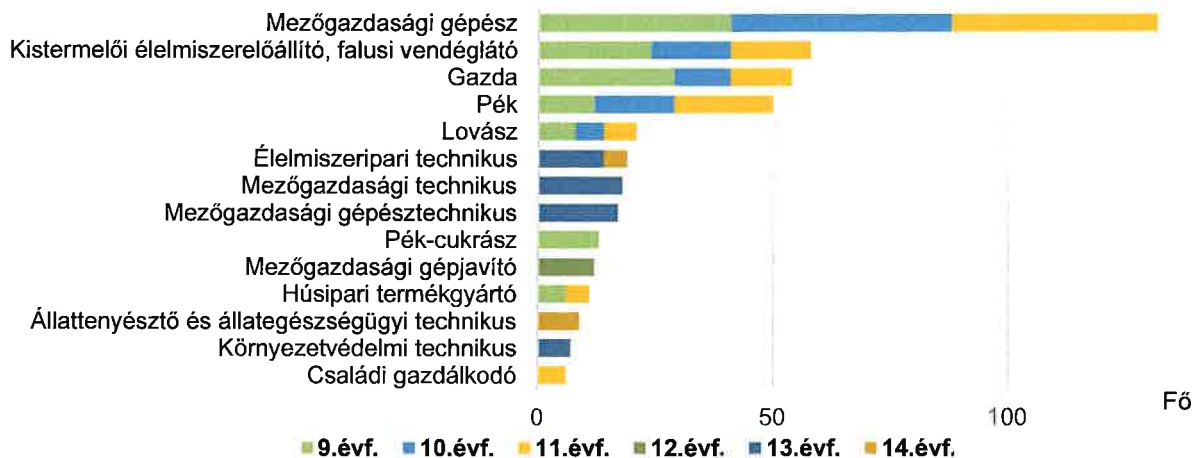


Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

Jász-Nagykun-Szolnok megye

Jász-Nagykun-Szolnok megye három agrárszakképző intézményében szakképző évfolyamon összesen 427 diák tanul. A megye agrárképzési kínálatáról elmondható, hogy a **tanulók négy ágazathoz tartozó 14 szakmában szerezhetnek képzettséget** (7. ábra). Legtöbben – a tanulók majdnem harmada (30,9%) – mezőgazdasági gépész képzésben vesznek részt, ezen felül a három legjelentősebb tanulólétszámmal a kistermelői élelmiszerelőállító, falusi vendéglátó (58 fő), a pék (54 fő), valamint a gazda képzések (50 fő) rendelkeznek.

7. ábra: Az agrárszakképzésben tanulók megoszlása szakmák és évfolyamok szerint Jász-Nagykun-Szolnok megyében

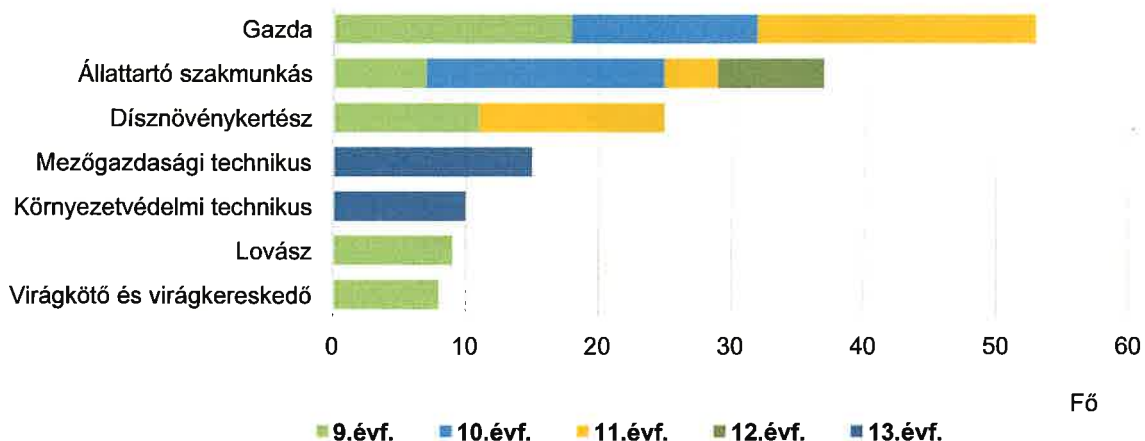


Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

Pest megye

Az agrárszakképző intézményben szakképző évfolyamon összesen 157 diák tanul 7 agrárszakterületen. Ezek közül a **legjelentősebb tanulólétszámmal a gazda (53 fő), valamint az állattartó képzés (37 fő) rendelkezik** (8. ábra). Emellett intézményi szinten jelentős még az egyelőre két induló évfolyammal érintett dísznövénykertész szak.

8. ábra: Az agrárszakképzésben tanulók megoszlása szakmák és évfolyamok szerint Pest megyében



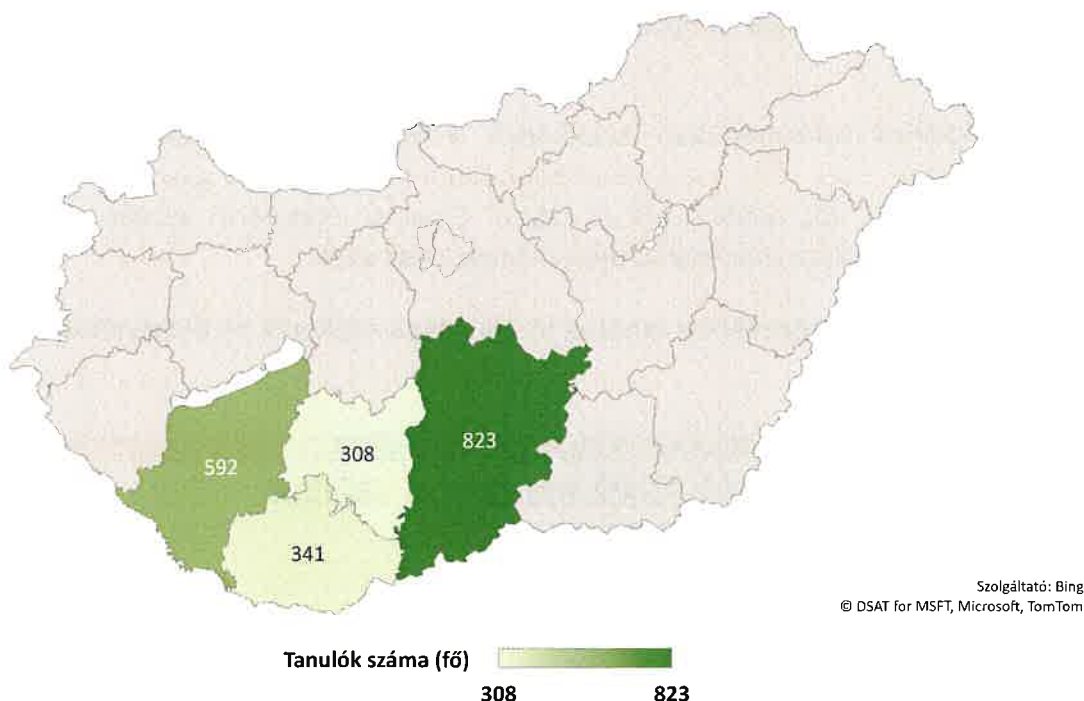
Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

1.3. Munkaerőkínálat a Déli Agrárszakképzési Centrumban

A Déli Agrárszakképzési Centrum négy megye **12 agrárszakképző intézményét** foglalja magában, szakképző évfolyamon **2064** nappali rendszerű képzésben résztvevő tanulóval. **A tanulólétszám legnagyobb része a Bács-Kiskun megyei agrárszakképző intézményekhez (4 db) köthető**, itt tanul az Alföldi Agrárszakképzési Centrum tanulóinak mintegy 39,9 százaléka. Emellett Somogy megye képviselteti magát jelentős tanulólétszámmal, három szakképző intézményében a Centrum tanulóinak 28,7 százaléka tanul (9. ábra).

A Déli Agrárszakképzési Centrum intézményeiben **hét ágazathoz kapcsolódóan 32 szakmában zajlik a képzés, így országosan ez az egyik legszélesebb képzési spektrummal rendelkező agrárszakképzési centrum**. A Centrum tanulóinak legnagyobb része mezőgazdasági és agrár gépész képzésben vesz részt. E területek jelentőségét mutatja, hogy ebben a szakképzési centrumban képzik az összes AM fenntartású szakképző intézmény mezőgazdasági ágazathoz sorolt képzéseiben tanulók közel harmadát (28,9%), valamint az agrárgépész képzésben tanulók majdnem ötödét (23,0%). **A Centrum legnagyobb tanulólétszámmal rendelkező szakmája a mezőgazdasági gépész (439 fő)**, ezt a szakmát tanulja a szakképzési centrum tanulóinak bő ötöde (21,7%). Emellett a legjelentősebb a gazdaképzésben (315 fő) tanulók száma, a Déli Agrárszakképzési Centrum e szakma tanulólétszáma tekintetében is országos első helyen áll.

9. ábra: **Az agrárszakképzésben résztvevő tanulók száma a Déli Agrárszakképzési Centrumban**



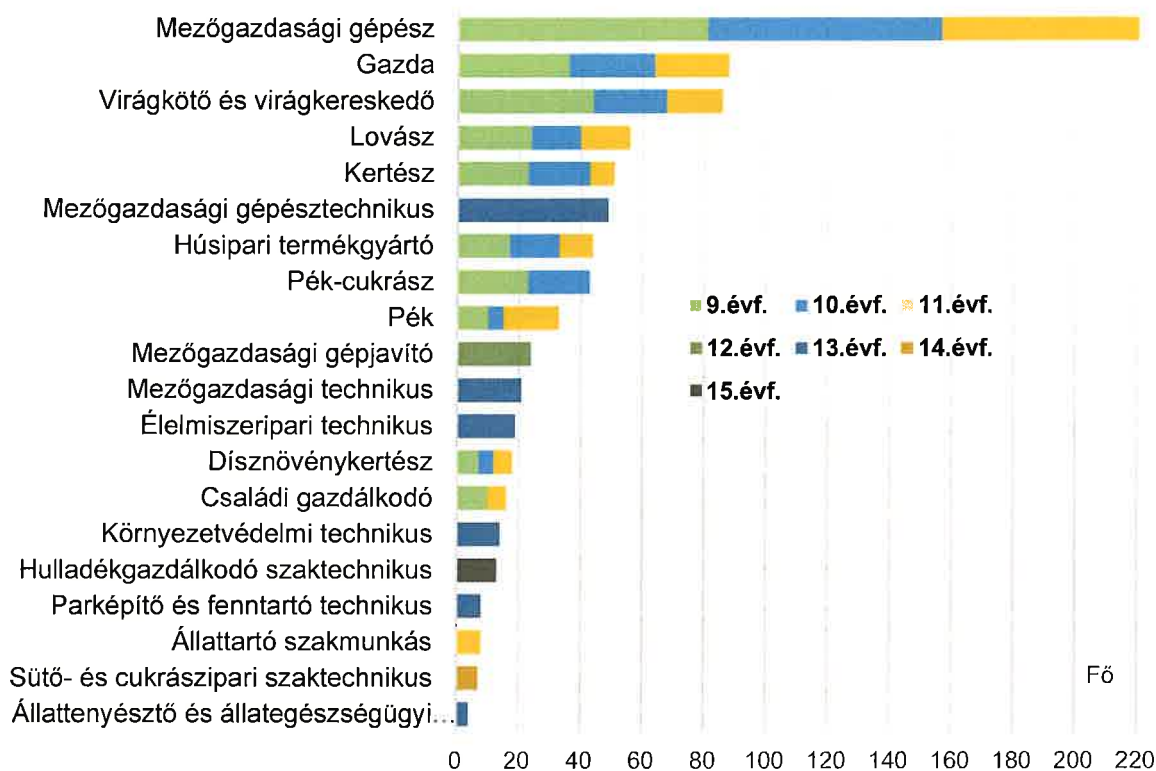
Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

Bács-Kiskun megye

A Déli Agrárszakképzési Centrum legnagyobb tanulólétszámmal rendelkező megyéje Bács-Kiskun, ahol szakképző évfolyamon **összesen 823-an vesznek részt nappali rendszerű**

agrárszakképzésben. Ezzel a létszámmal Bács-Kiskun megye országosan a harmadik helyet foglalja el Csongrád-Csanád és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyét követve.

10. ábra: **Az agrárszakképzésben tanulók megoszlása szakmák és évfolyamok szerint Bács-Kiskun megyében**



Fő

Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

Bács-Kiskun megye négy agrárszakképző intézményében (Jánoshalmi Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium, Bereczki Máté Élelmiszeripari és Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Sportiskola, Kiskunfélegyházi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, Kocsis Pál Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Szakgimnázium és Szakközépiskola) jelenleg **20féle szakmát tanulhatnak** az agrárszakképzésben résztvevő tanulók.

A három legjelentősebb létszámmal rendelkező szakma a mezőgazdasági gépész (221 fő), valamint a gazda (88 fő) és a virágkötő, virágkereskedő képzés (86 fő). Mindhárom szakmában növekvő ütemű a tanulólétszám a 9-11. évfolyamon. Emellett jelentős létszámú és egyben folyamatos utánpótlással érintett a lovász (56 fő), a kertész (51 fő), a húsipari termékgyártó (44 fő) és a pék (43 fő) szakma (11 fő) (10. ábra).

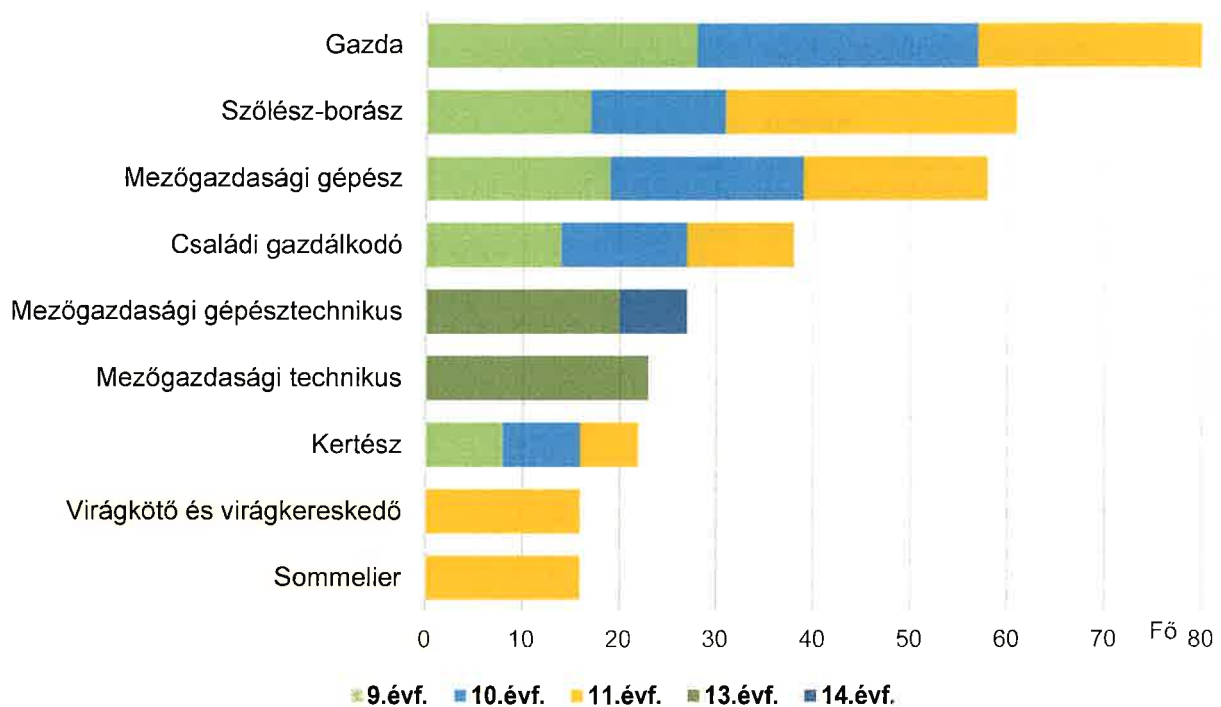
Baranya megye

Baranya megye **három agrárszakképző intézménnyel** vesz részt a Déli Agrárszakképzési Centrumban, a szakképző évfolyamokon **341 tanulóval**.

A megye képzési kínálata 9-féle szakmából tevődik össze, amelyek közül a legjelentősebb tanulólétszámmal a gazda (80 fő), a szőlész-borász (61 fő) a mezőgazdasági gépész (59 fő) és a családi gazdálkodó (38 fő) képzés rendelkezik. E szakmákban a képzés folyamatos, az egyes

évfolyamokon a tanulólétszámok kiegyenlítették (11. ábra). Ebben a megyében képzik országos viszonylatban a legtöbb szőlész-borászt és egyedül ebben a megyében zajlik sommelier képzés.

11. ábra: **Az agrárszakképzésben tanulók megoszlása szakmák és évfolyamok szerint Baranya megyében**



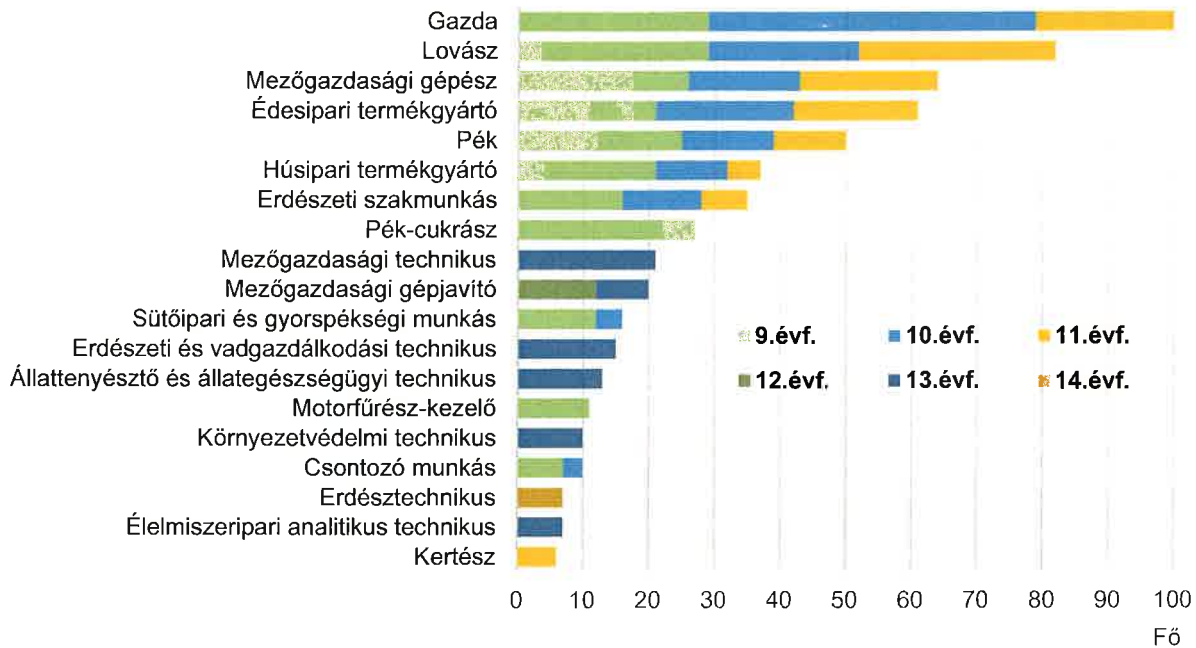
Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

Somogy megye

A Déli Agrárszakképzési Centrum második legszélesebb képzési kínálattal rendelkező megyéje Somogy, ahol **19 szakmában szakképző évfolyamon összesen 592 fő vesz részt agrárszakképzésben, három agrárszakképző intézményben** (Kinizsi Pál Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola, Móricz Zsigmond Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégiuma, Széchenyi Zsigmond Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium).

A megye egészét tekintve a gazda és lovász képzés tanulólétszáma a legnagyobb, az összes tanuló majdnem harmada (30,9%) tanul ebben a két szakmában. Emellett a mezőgazdasági gépész (64 fő), édesipari termékgyártó (61 fő), pék (50 fő) szakmákban magasabb és egyben évfolyamonként is kiegyenlített a tanulólétszám. Mindemellett Somogy megyében folyamatos az utánpótlás a húsipari termékgyártó (37 fő) és az erdész (35 fő) képzésekben is (12. ábra).

12. ábra: **Az agrárszakképzésben tanulók megoszlása szakmák és évfolyamok szerint Somogy megyében**

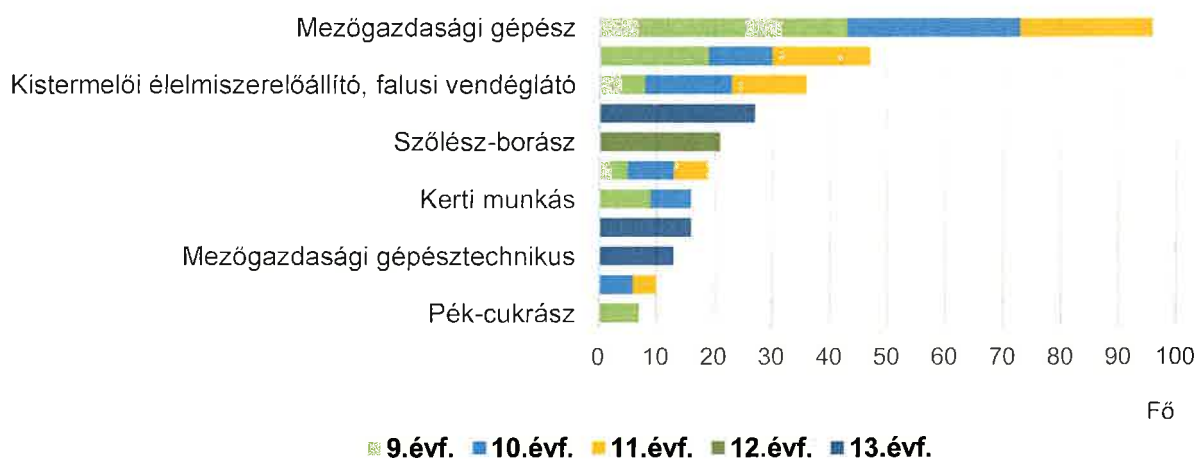


Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

Tolna megye

Tolna megye **két agrárszakképző intézményében** (Apponyi Sándor Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium, Csapó Dániel Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium) szakképző évfolyamon **összesen 308 fő tanuló**. A **11 féle** oktatott szakma közül a legnagyobb tanulólétszámmal a mezőgazdasági gépész (96 fő), a gazda (47 fő), valamint a kistermelői élelmiszerelőállító, falusi vendéglátó szakmák (36 fő) rendelkeznek. A létszámok mindhárom szakma esetében évfolyamonként kiegyenlítettek (13. ábra).

13. ábra: **Az agrárszakképzésben tanulók megoszlása szakmák és évfolyamok szerint Tolna megyében**

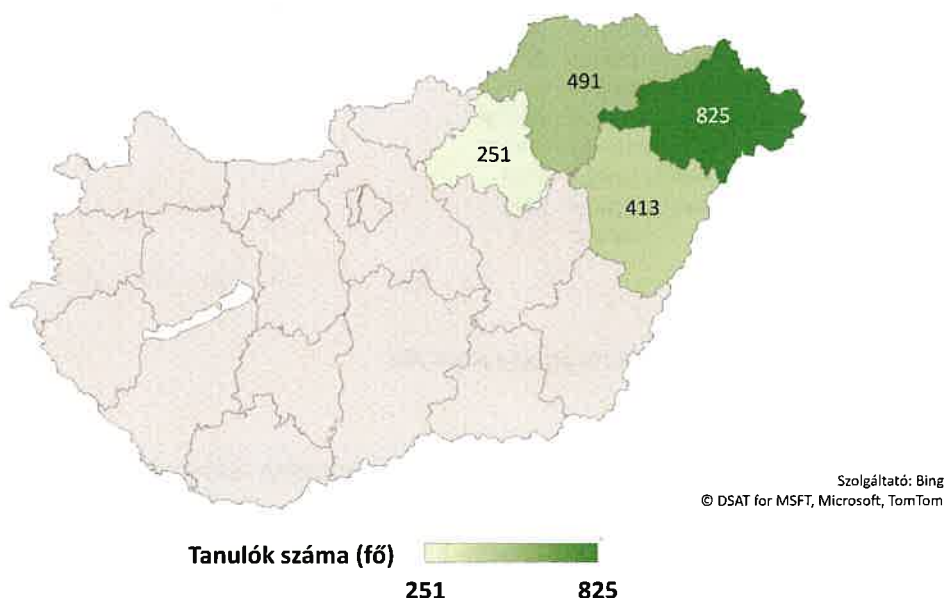


Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

1.4. Munkaerőkínálat az Északi Agrárszakképzési Centrumban

Az Északi Agrárszakképzési Centrum **négy megye 11 agrárszakképző intézményét foglalja magában, szakképző évfolyamon 1980 fő nappali rendszerű képzésben résztvevő tanulóval.** A tanulólétszám legnagyobb része a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei agrárszakképző intézményekhez (5 db) köthető, itt tanul az Északi Agrárszakképzési Centrum tanulóinak mintegy 41,7 százaléka. Emellett jelentős (491 fő) a Borsod-Abaúj-Zemplén megye 4 szakképzőintézményében koncentrálódó tanulólétszám is.

14. ábra: **Az agrárszakképzésben résztvevő tanulók száma az Északi Agrárszakképzési Centrumban**



Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

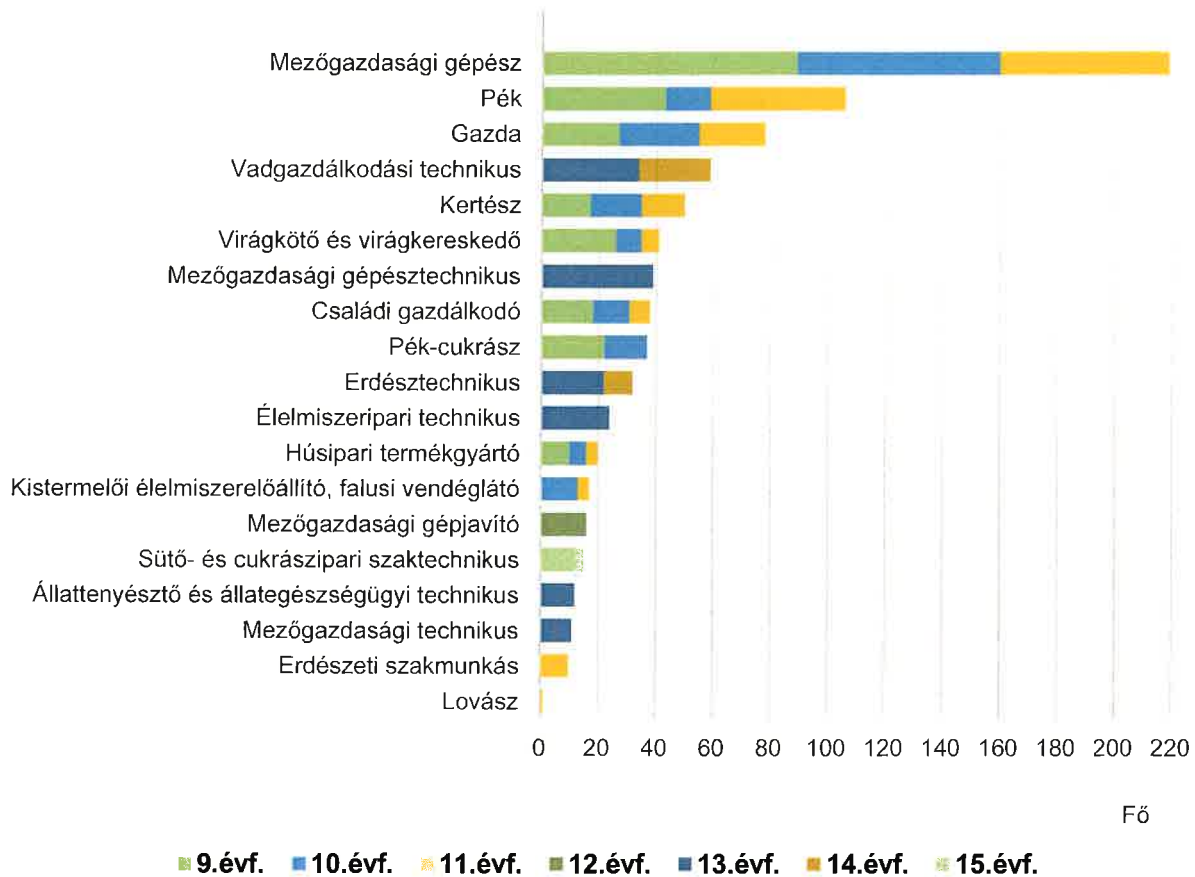
Az Északi Agrárszakképzési Centrumban **össességében 7 ágazathoz tartozó 26 szakmában valósul meg valamilyen agrárszakképzés (676 fő).** A tanulólétszám alapján az agrárgépész ágazathoz tartozó szakmák bírnak a legnagyobb jelentőséggel: **az AM fenntartású intézményekben nappali rendszerű képzésben résztvevő agrárgépész tanulók bő negyede (27,2%) tanul az Északi Agrárszakképzési Centrum tagintézményeiben.** Emellett meghatározó még az élelmiszeripari ágazathoz tartozó szakmákat tanulók száma (465 fő), különösen a pék (187 fő) és a pék-cukrász (97 fő) képzési területen.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

Az Északi Agrárszakképzési Centrum **legjelentősebb tanulólétszámmal (825 fő) rendelkező megyéjének intézményeiben 19 féle szakmát tanulhatnak az agrárszakképzésben résztvevő tanulók.** Az oktatott szakmák közül a tanulólétszám alapján a **mezőgazdasági gépész szakma emelkedik ki (219 fő),** a megyei tanulóinak bő negyede (26,5%) vesz részt ebben a képzésben. Emellett a megye képzési szerkezetét a pék (106 fő) és gazda (86 fő) képzésben tanulók száma dominálja, az évfolyamok létszámai alapján mindkét szakma esetében folyamatosnak mondható a kínálat. Létszám alapján ugyan kisebb súlyúak, de folyamatos utánpótlással érintettek a kertész,

virágkötő, virágkereskedő, családi gazdálkodó, pék-cukrász, valamint a húsipari termékgyártó szakmák (15. ábra).

15. ábra: Az agrárszakképzésben tanulók megoszlása szakmák és évfolyamok szerint Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében



Fő

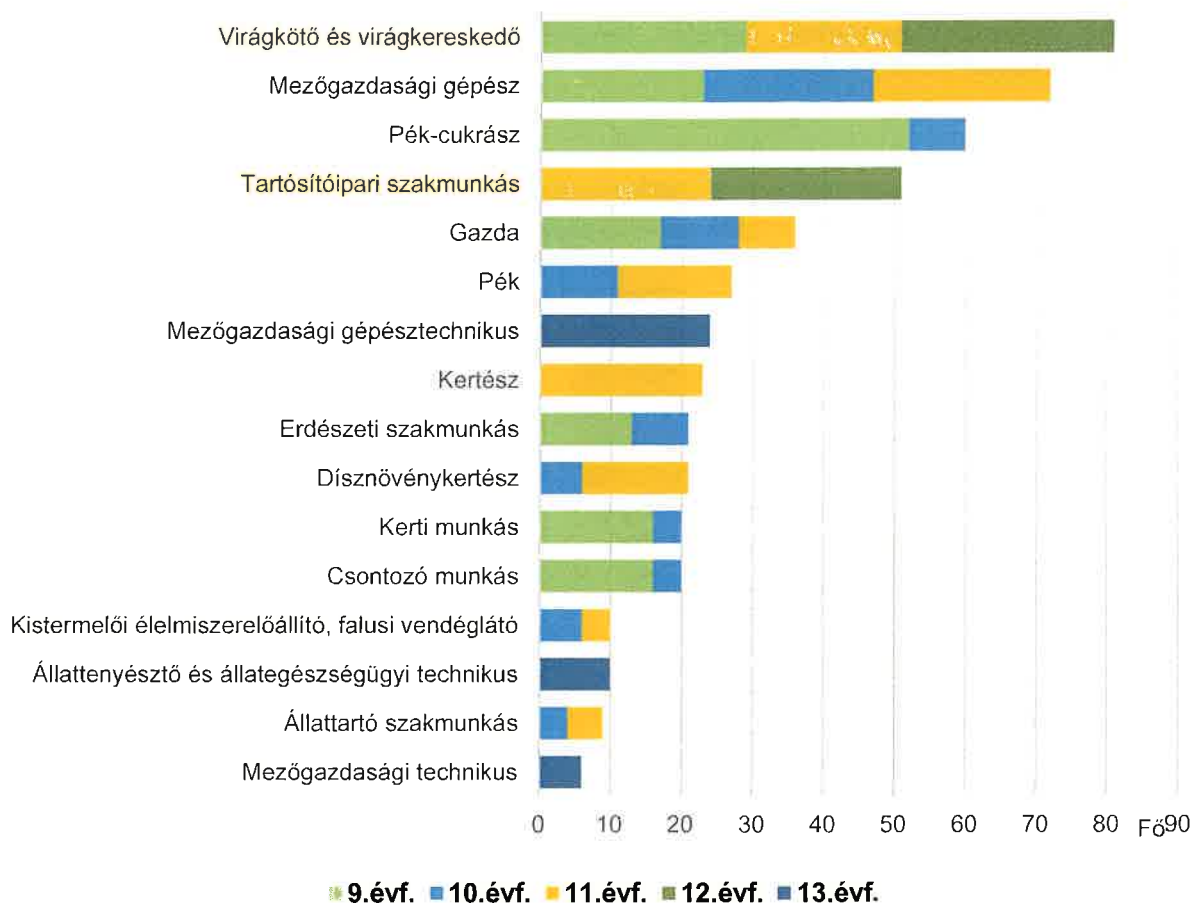
■ 9.évf. ■ 10.évf. ■ 11.évf. ■ 12.évf. ■ 13.évf. ■ 14.évf. ■ 15.évf.

Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

A Borsod-Abaúj-Zemplén megye **négy agrárszakképző intézményében** (Bárczay János Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium, Debreczeni Márton Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola, Serényi Béla Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola, Tokaji Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium) szakképző évfolyamon tanuló **491 diák 16 féle agrárszakmát tanulhat**. A legnagyobb létszámúak sorrendben a virágkötő, virágkereskedő (81 fő), a mezőgazdasági gépész (72 fő), valamint a pék-cukrász (60 fő) és a tartósítóiipari szakmunkás (51 fő) szakmák (16. ábra).

16. ábra: Az agrárszakképzésben tanulók megoszlása szakmák és évfolyamok szerint Borsod-Abaúj-Zemplén megyében



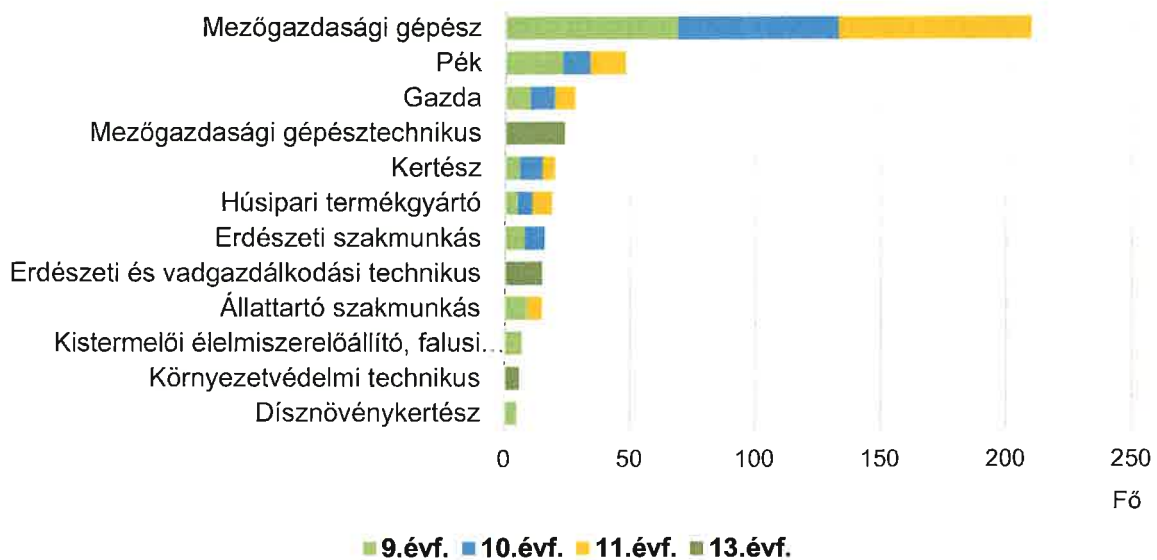
Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

Hajdú-Bihar megye

Hajdú-Bihar megye **egy agrárszakképző intézménnyel és egy tagintézménnyel** (Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium, Brózik Dezső Tagintézmény) tagja az Északi Agrárszakképzési Centrumnak. Noha Hajdú-Biharban a mezőgazdaság jelentősége a megyék közül az egyik legnagyobb, a szakképző évfolyamok **tanulólétszáma (413 fő) a Centrumon belül közepesnek mondható.**

A megyében oktatott **12 agrárszakma közül a legnagyobb tanulólétszámmal (213 fő) a mezőgazdasági gépész képzés rendelkezik**, ezt a szakmát tanulja a Hajdú-Bihar megyei agrárszakképzésben tanulók fele (50,8%). Mindemellett nagyobb létszámúak a pék (48 fő), a gazda (28 fő) képzések, továbbá a mezőgazdasági gépésztechnikus (24 fő), a kertész (20 fő), valamint a húsipari termékgyártó (19 fő) szakmák (17. ábra).

17. ábra: Az agrárszakképzésben tanulók megoszlása szakmák és évfolyamok szerint Hajdú-Bihar megyében

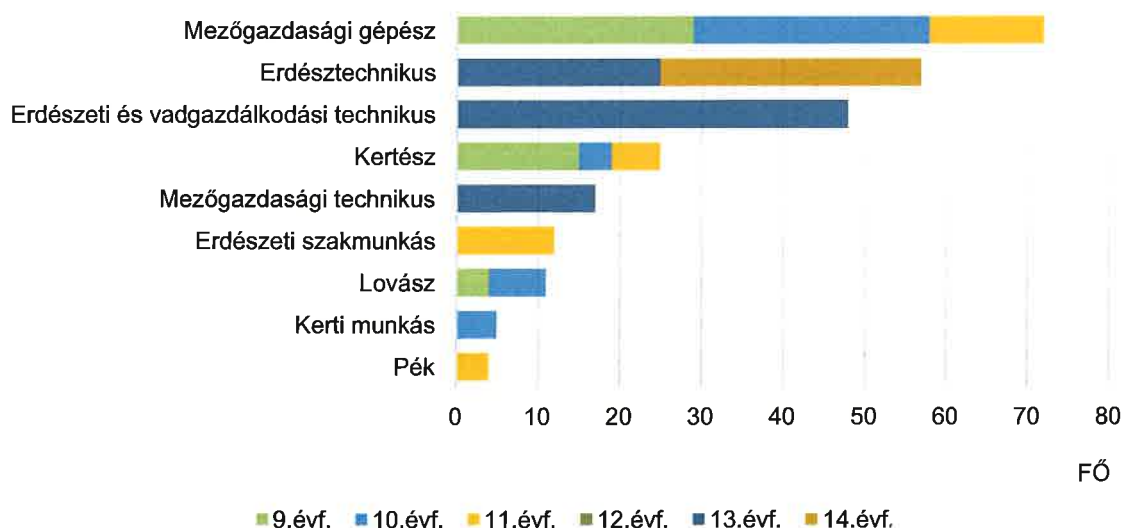


Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

Heves megye

Az Északi Agrárszakképzési Centrum legszerényebb képzési kínálatával Heves megye rendelkezik, a két intézményben (Mátra Erdészeti Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium Pétervásárai Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium) szakképző évfolyamon **összesen 251 tanuló 9féle agrárszakmát tanul**. A képzési profil egyedi: a **mezőgazdasági gépészek** mellett **erdészeti szakembereket** (erdésztechnikus, erdészeti, vadgazdálkodási technikus, erdész szakmunkás) képeznek országos viszonylatban is jelentős számban (18. ábra).

18. ábra: Az agrárszakképzésben tanulók megoszlása szakmák és évfolyamok szerint Heves megyében



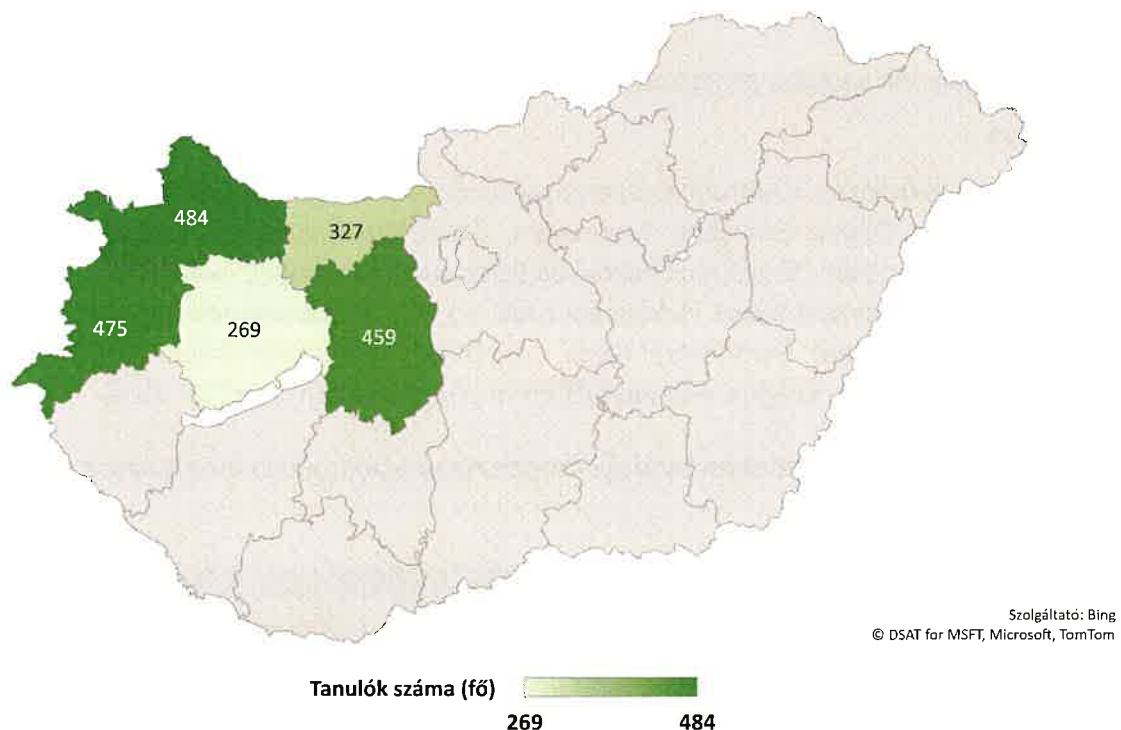
Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

1.5. Munkaerőkínálat a Kisalföldi Agrárszakképzési Centrumban

A Kisalföldi Agrárszakképzési Centrum **öt megye 12 agrárszakképző intézményét foglalja magában, szakképző évfolyamon 2014 nappali rendszerű képzésben résztvevő tanulóval.** A legnagyobb tanulólétszámmal sorrendben Győr-Moson-Sopron (484 fő), Vas (475 fő), valamint Fejér megye (459 fő) intézményei rendelkeznek.

A Kisalföldi Agrárszakképzési Centrumban **8 ágazathoz kapcsolódóan 25 féle agrárszakma oktatása valósul meg.** Az egyes ágazatokat tekintve a tanulólétszám alapján a **legnagyobb jelentőséggel az élelmiszeripar (581 fő) és az agrár gépészet (567 fő) bír,** ez a két terület együttesen a Centrum tanulóinak 57,0 százalékát fedi le. Emellett jelentős még a mezőgazdasági ágazathoz köthető szakmák szerepe (437 fő), amelyekben együttesen a tanulók bő ötöde (21,7%) tanul.

19. ábra: **Az agrárszakképzésben résztvevő tanulók száma a Kisalföldi Agrárszakképzési Centrumban**



Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

Fejér megye

Fejér megye **három agrárszakképző intézménye** (Dr. Entz Ferenc Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium, Eötvös József Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium, Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola) szakképző évfolyamon összességében **16 szakmában kínál képzési lehetőséget mintegy 459 tanuló**nak. A Fejér megyében oktatott **agrárszakmák listáját a tanulólétszám alapján a mezőgazdasági gépész képzés vezeti 126 fővel,** amelyet az édesipari termékgyártó (59 fő), a virágkötő,

virágkereskedő (43 fő), valamint a gazda (42 fő) képzés követ mérsékeltebb tanulólétszámmal (20. ábra).

20. ábra: **Az agrárszakképzésben tanulók megoszlása szakmák és évfolyamok szerint Fejér megyében**

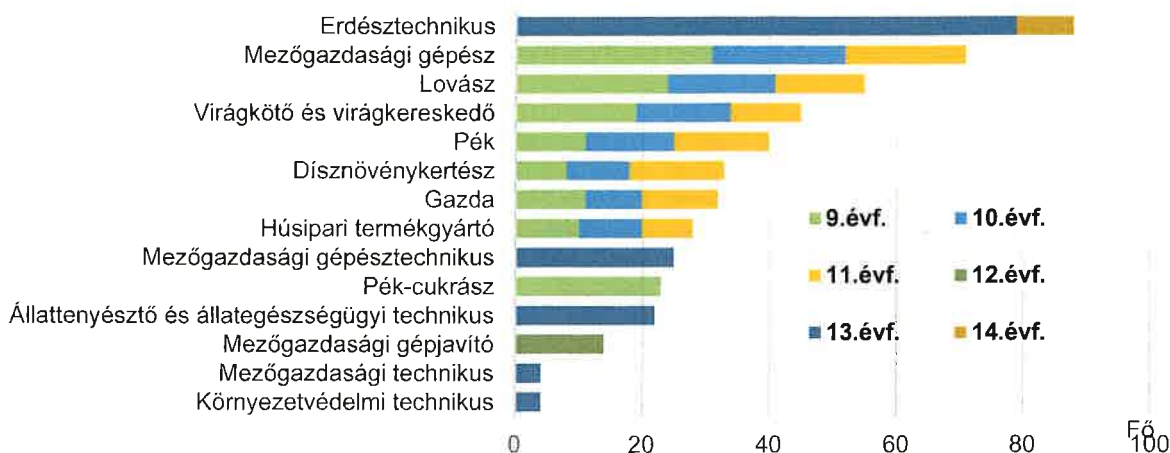


Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

Győr-Moson-Sopron megye

Győr-Moson-Sopron megye **három agrárszakképző intézménnyel** (Veres Péter Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium, Csukás Zoltán Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola, Roth Gyula Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium) tagja a Kisalföldi Agrárszakképzés Centrumnak. **A megye 484 tanulója szakképző évfolyamon 14féle szakterületen tanul agrárszakmát. Létszáma (88 fő) alapján országosan kiemelkedő az erdésztechnikus képzés**, emellett a mezőgazdasági gépész, lovász, virágkötő, valamint a pék képzés a meghatározóbb. Általánosságban elmondható, hogy a Győr-Moson-Sopron megyében oktatott agrárszakmák **az évfolyamok tanulólétszámai alapján folyamatos munkaerőkínálatot nyújtanak környezetüknek** (21. ábra).

21. ábra: Az agrárszakképzésben tanulók megoszlása szakmák és évfolyamok szerint Győr-Moson-Sopron megyében

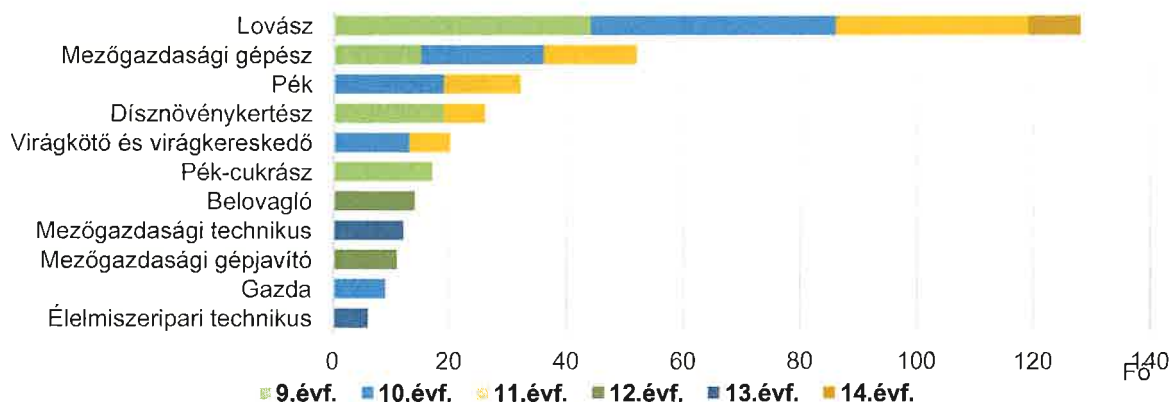


Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

Komárom-Esztergom megye

Komárom-Esztergom megye két agrárszakképző intézményében (Pettkó-Szandtner Tibor Lovas Szakképző Iskola és Kollégium, Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium) szakképző évfolyamon összesen **327 fő tanuló 11 különböző szakterületen. A legtöbb diák (128 fő) lovász szakmát tanul**, ennek jelentőségét mutatja, hogy Komárom-Esztergom megyében képzik az összes AM fenntartású agrárszakképző intézmény lovász képzéseiben tanulók ötödét. Emellett jelentős számban képeznek még mezőgazdasági gépészeket (52 fő), pékeket (32 fő) dísznövénykertészeket (26 fő) (22. ábra).

22. ábra: Az agrárszakképzésben tanulók megoszlása szakmák és évfolyamok szerint Komárom-Esztergom megyében



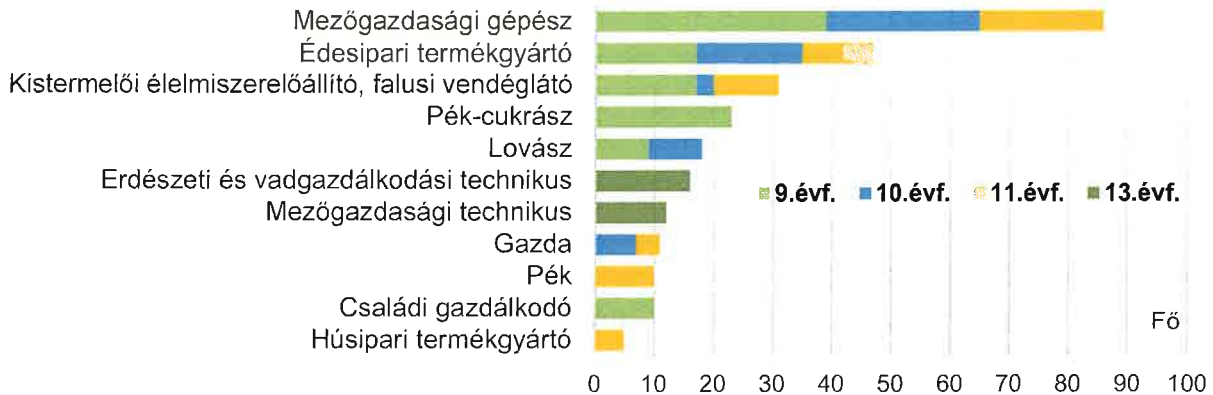
Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

Veszprém megye

Veszprém megye egy agrárszakképző intézménnyel (Batthyány Lajos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium) csatlakozott a Kisalföldi Agrárszakképzési Centrumhoz. A szakképző intézmény **269 tanulója 11féle szakterülethez kapcsolódó szakmai képzésben vesz részt** (23. ábra). Az intézményben legnagyobb számban

mezőgazdasági gépészeket (86 fő) és édesipari termékgyártókat (47 fő) képeznek, e két szakterületen tanul a diákok fele (49,4%).

23. ábra: Az agrárszakképzésben tanulók megoszlása szakmák és évfolyamok szerint Veszprém megyében

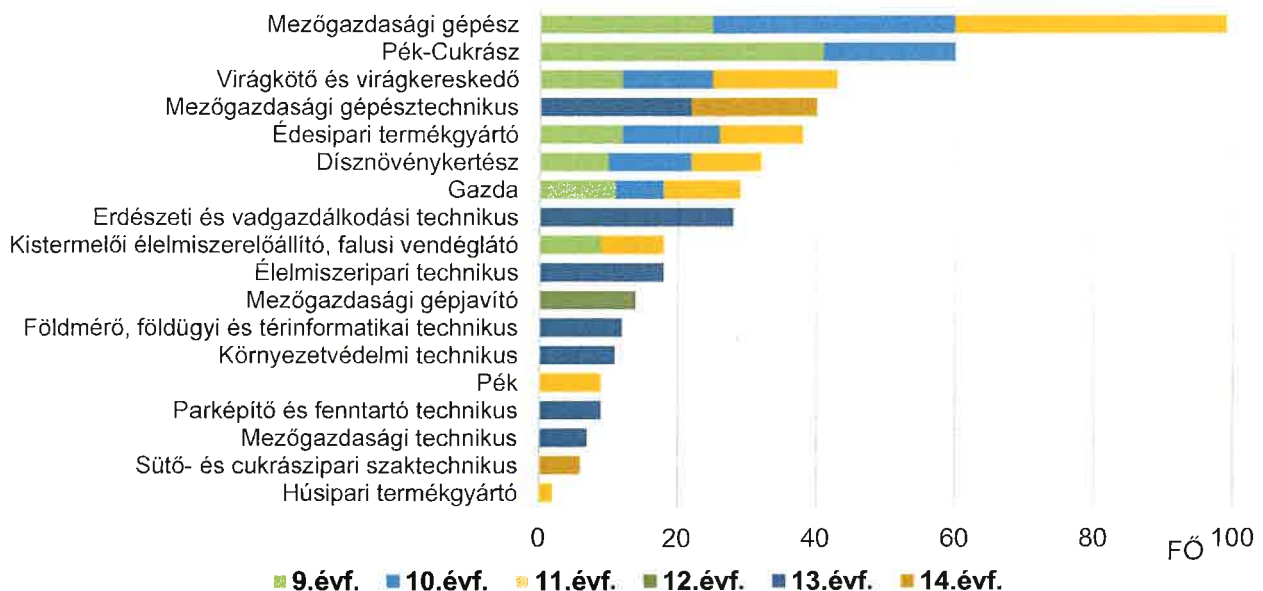


Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

Vas megye

Vas megye három agrárszakképző intézményében (Szombathelyi Élelmiszeripari és Földmérési Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium, Herman Ottó Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium, Vépi Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium) a szakképző évfolyamon tanulók (475 fő) meglehetősen széles képzési palettáról választhatnak, összesen 19 féle szakma közül (24. ábra). Az oktatott szakmák közül a tanulólétszám alapján a mezőgazdasági gépész (99 fő) és a pék-cukrász (60 fő) képzés emelkedik ki. Mindemellett az évfolyamok létszáma alapján kiegyensúlyozott munkaerő kínálat jelezhető előre a virágkötő, édesipari termékgyártó, dísznövénykertész és gazda szakmákban is.

24. ábra: Az agrárszakképzésben tanulók megoszlása szakmák és évfolyamok szerint Vas megyében



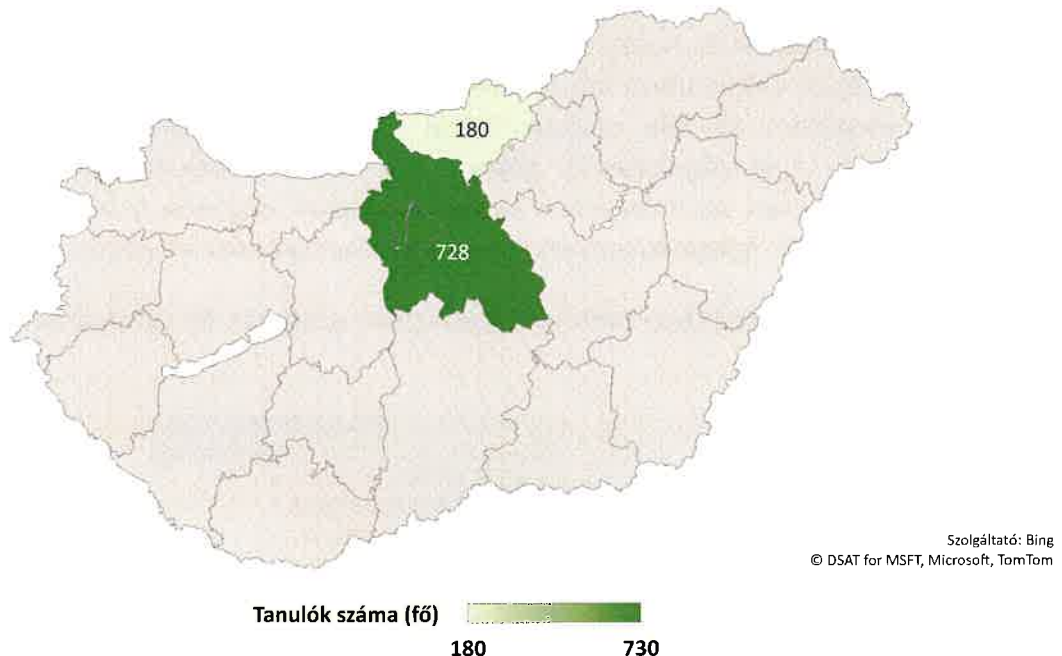
Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

1.6. Munkaerő kínálat a Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrumban

A Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrum két megye 11 agrárszakképző intézményét foglalja magában, szakképző évfolyamon 1638 nappali rendszerű képzésben résztvevő tanulóval. A **tanulólétszám legnagyobb része a Pest megyei agrárszakképző intézményekhez (10 db) köthető, itt tanul a Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrum tanulóinak mintegy 89,0 százaléka**, melynek fele Budapest öt agrárszakképző intézményéhez köthető. Nógrád megye részesedése a centrum tanulólétszámából mindössze 11,0 százalékot tesz ki (25. ábra).

Noha az Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrumban valamennyi ágazathoz kapcsolódóan folytatnak képzéseket, szakmaszerkezetét az élelmiszeripari ágazathoz kapcsolódó szakmák határozzák meg. Összességében a **Centrum tanulóinak mintegy 41,9 százaléka (687 fő) tanul valamilyen élelmiszeripari szakmát**. Emellett meghatározó még a mezőgazdasági ágazathoz köthető szakmákban tanulók száma (331 fő), amely azonban a felét sem éri el az élelmiszeripari képzésekben tanulók számának.

25. ábra: **Az agrárszakképzésben résztvevő tanulók száma a Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrumban**



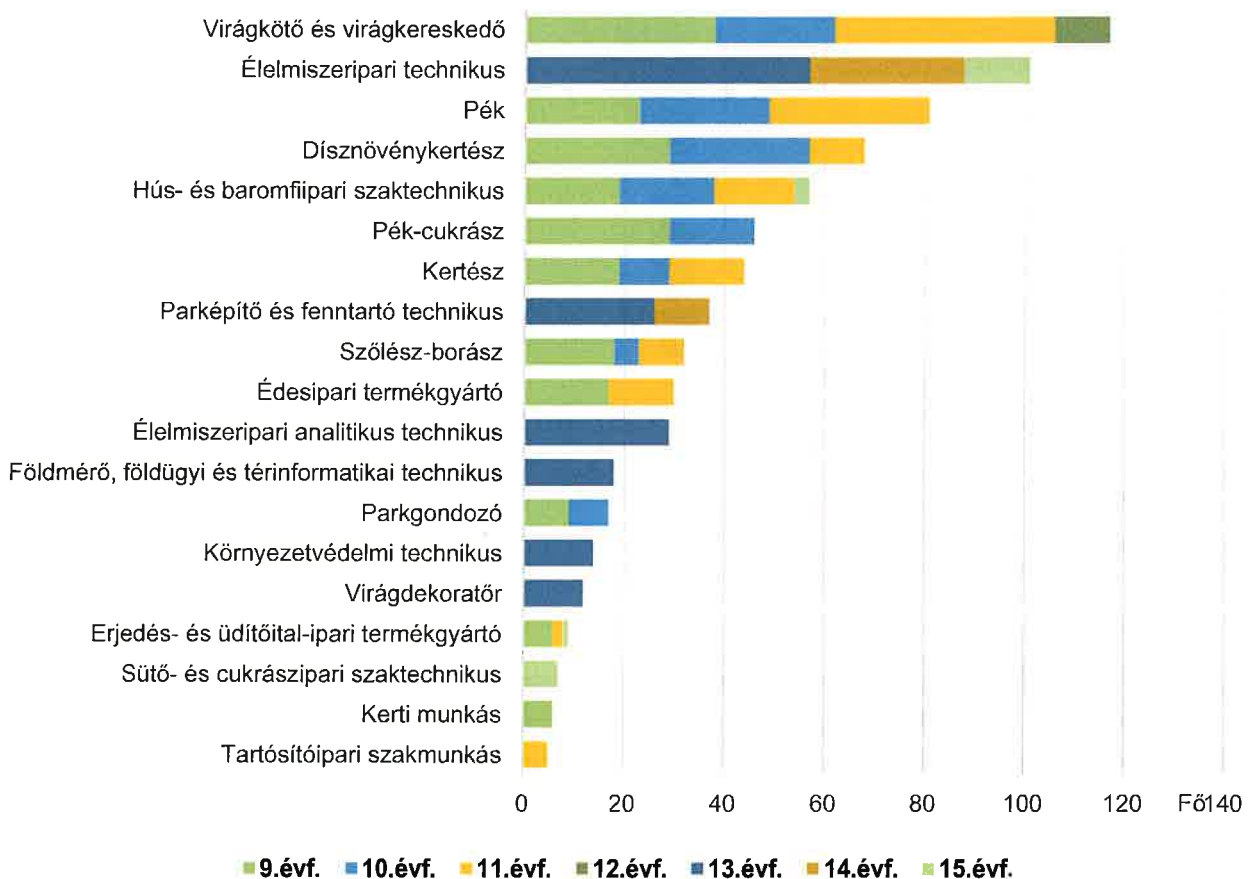
Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

Budapest

Budapest **öt agrárszakképző intézményének** szakmaszerkezete (Pesti Barnabás Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola, Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium, Soós István Borászati Technikum és Szakképző Iskola, Magyar Gyula Kertészeti Technikum és Szakképző Iskola, Varga Márton Kertészeti és Földmérési Technikum és Kollégium) színes, összességében **19 különböző szakmában szerezhetnek végzettséget** az itt tanulók.

Összetett az intézmények élelmiszeriparhoz kapcsolódó képzési kínálata. Az öt intézményben **összeségében tízféle élelmiszeripari szakma oktatása valósul meg** az alábbi területeken: Édesipari termékgyártó, Élelmiszeripari analitikus technikus, Élelmiszeripari technikus, Erjedés- és üdítőital-ipari termékgyártó, Hús- és baromfiipari szaktechnikus, Pék, Pék-cukrász, Sütő- és cukrászipari szaktechnikus, Szőlész-borász, Tartósítóiipari szakmunkás). A három legnagyobb tanulólétszámmal rendelkező terület a virágkötő, virágkereskedő (117 fő), az élelmiszeripari technikus (101 fő), valamint a pék szakma (81 fő) (26. ábra).

26. ábra: **Az agrárszakképzésben tanulók megoszlása szakmák és évfolyamok szerint Budapesten**



Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

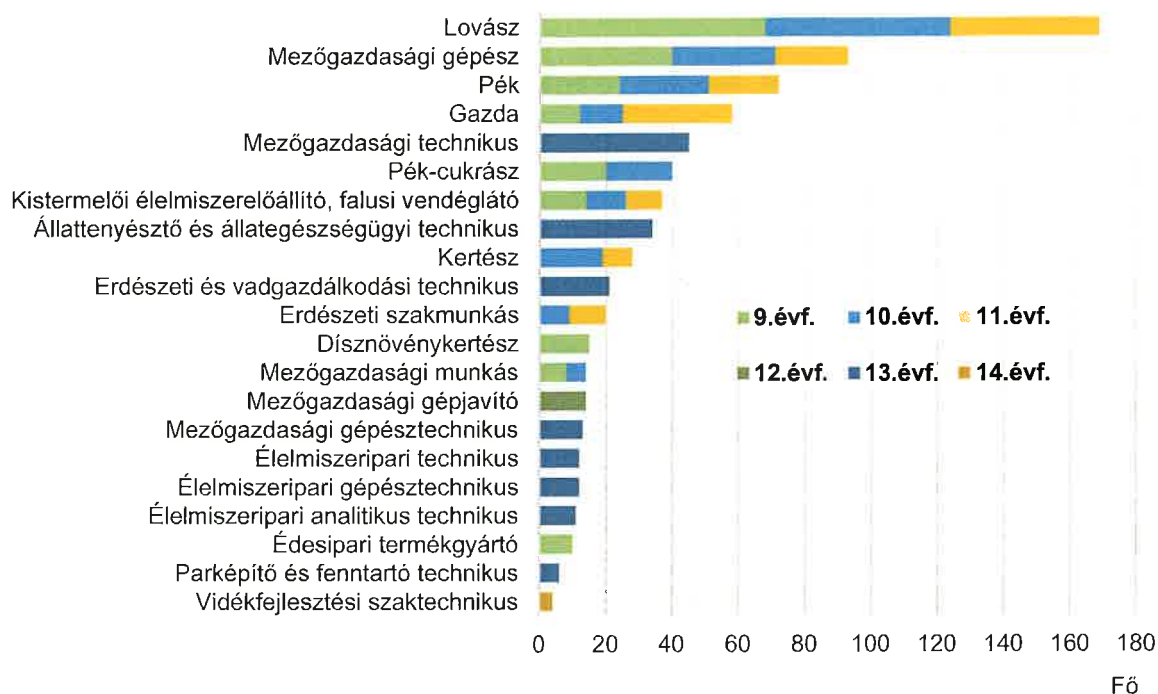
Pest megye

Pest megye **öt agrárszakképző intézménye** (Toldi Miklós Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium, Pálóczi Horváth István Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium, Fáy András Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium, Dr. Szepesi László Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium, Táncsics Mihály Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium) szakképző évfolyamon összesen **21 féle szakmában kínál agrárképzési lehetőséget, 725 tanuló számára.**

Az oktatott szakmák közül a tanulólétszám alapján a lovasz (169 fő), a mezőgazdasági gépész (93 fő), a pék (72 fő) és a gazda (58 fő) képzés emelkedik ki. Megjegyzendő, hogy a lovasz képzés tanulólétszáma alapján nemcsak a Centrumon belül, hanem az AM fenntartású

agrárszakképző intézmények összességét tekintve is kiemelkedő jelentőségű. Itt képzik az Agrárminisztérium fenntartásában működő intézményekben tanuló lovászok bő negyedét (27,6%-át).

27. ábra: **Az agrárszakképzésben tanulók megoszlása szakmák és évfolyamok szerint Pest megyében**

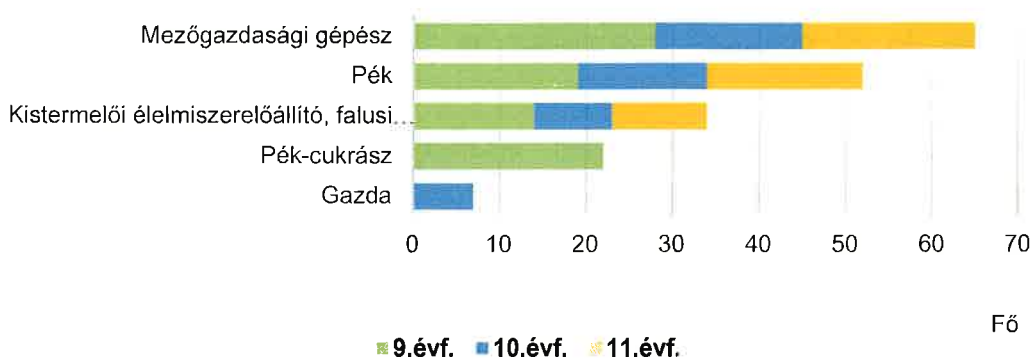


Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

Nógrád megye

Nógrád megye egy intézménnyel érintett a Közép-Magyarországi Agrárszakképzési Centrumban, szakképző évfolyamon **180 fős tanulólétszámmal** (28. ábra). Az intézmény tanulói **5 féle területen szerezhetnek agrárvégzettséget**, ezek közül a tanulólétszám alapján a **legnagyobb jelentőséggel a mezőgazdasági gépész (65 fő), a pék (52 fő), valamint a kistermelői élelmiszerelőállító, falusi vendéglátó (34 fő) szakmák bírnak**. Mindhárom szakmáról elmondható, hogy **az évfolyamok tanulólétszámai kiegyenlítettek**, így e területeken folyamatos munkaerőutánpótlás várható. Ezzel szemben a pék-cukrász és a gazda képzéseken egyelőre csak az induló évfolyamok kerültek feltöltésre (28. ábra).

28. ábra: Az agrárszakképzésben tanulók megoszlása szakmák és évfolyamok szerint Nógrád megyében



Forrás: Oktatási Hivatal KIR adatbázis (2019) alapján NAIK AKI

2. Az agrár-munkaerőkereslet területi jellemzői

A megyei szinten felmerülő, mezőgazdasági és élelmiszeripari szakmák iránti potenciális keresletről egyrészt az ágazatban működő vállalkozások számából következtethetünk, másrészt a vállalkozásokban felmerülő tartósan betöltetlen üres álláshelyekből. A működő vállalkozások számát megyei részletezettséggel a KSH tájékoztatási adatbázisa alapján mutatjuk be. Azok a vállalkozások számíthatnak működőnek, amelyek az adott évben (2018) a vonatkozási időszak során bármikor árbevételel, vagy foglalkoztatottal rendelkeznek. Az élelmiszeriparon belül a két legnagyobb foglalkoztató szakágazatban, a húsfeldolgozásban és a pékárugyártásban működő vállalkozások számát külön is bemutatjuk.

A vállalkozások által megjelölt mezőgazdasági és élelmiszeripari munkaköröket, szakmákat, amelyekben a munkaerőfelvétel, toborzás a legnagyobb gondot okozza, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) támogatásával az Agrárgazdasági Kutatóintézet (AKI) által elvégzett Agrármunkaerő piaci Barométer felmérés (AMB 2018) valamint a Pénzügyminisztérium által üzemeltetett Magyar Munkaerőpiaci Prognózis (MMPP) legfrissebb, 2019. évi felmérésének eredményei alapján mutatjuk be megyénként.

A 2018 őszén végzett agrármunkaerőpiaci barométer felmérésben 1396 legalább egy főt foglalkoztató mezőgazdasági főtevékenységet folytató vállalkozás vezetőjét kérdeztük arról, hogy melyek azok a hiányszakmák, amelyek esetében a legnagyobb gondot okozza a munkaerőhiány. A felmérésben szereplő gazdálkodók 40 százaléka (550 válaszadó) jelezte, hogy munkaerőhiánnyal szembesül. A felmérésben a mezőgazdasági gépkezelők, karbantartók, az állatgondozók, valamint az egyszerű mezőgazdasági foglalkozásúak iránt mutatkozott a legjelentősebb kereslet. A felmérésből a hiányszakmákra vonatkozó információkat a Pénzügyminisztérium és az MKIK Gazdaság és Vállalkozáskutató Intézet (MKIK GVI) által 2019-ben 6757 vállalkozásra vonatkozó felmérése egészíti ki. A felmérésben az üzemvezetők arról nyilatkoztak, hogy melyek a legfontosabb tartósan betöltetlen munkakörök. A legnagyobb számban megjelölt élelmiszeripari foglalkozások a húsfeldolgozó, a pék, az állatgondozó, az egyszerű mezőgazdasági foglalkozású és a gépkarbantartó és gépkezelői munkák. A két felmérés eredményei összegezésre kerültek a hiányszakmák tekintetében, ezért a megyei szintű munkaerőkereslet bemutatásánál a két felmérés adatait összesítettük, **az elemzésbe pedig csak a szakképesítést igénylő munkaköröket vontuk**

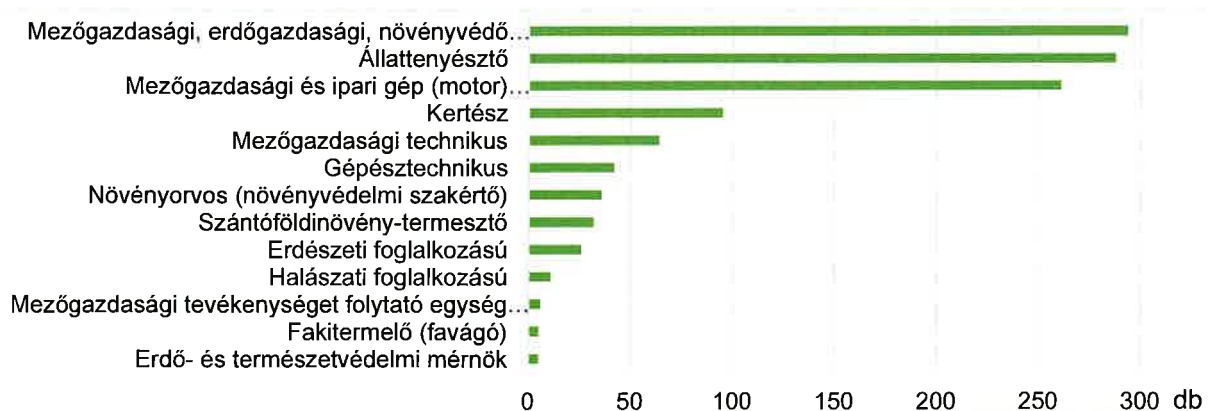
be annak érdekében, hogy a képzési igény és a kínálat összehasonlítható legyen. Tekintve, hogy a felméréseknél nem alkalmaztunk súlyozást, az alacsony mintanagyságból fakadóan a hiányszakmáknál megadott üres álláshelyek száma csak orientáló jellegű, a szakmák megyében való megjelenése és az említések gyakorisága az, ami utal az ágazati tartósan fennálló munkaerőkeresletre.

2.1. Országos munkaerőkereslet alakulása a mezőgazdasági és élelmiszeripari szakképzettséget igénylő munkakörökben

A GKI magyar munkaerőpiaci prognózis felmérésben a tartósan betöltetlen álláshelyek számára is rákérdeznek a vállalkozásokban. Az elmúlt éveket vizsgálva, a felmérés adatai azt mutatják, hogy a toborzási nehézségeket érzékelő cégek aránya 2014-től kezdve jelentős mértékű növekedésnek indult, 2013-ban a felmért vállalkozások 9 százaléka, 2014-ben már 17 százaléka, 2015-ben és 2016-ban a vállalkozások harmada, 2018-ban már 46 százaléka rendelkezett tartósan betöltetlen álláshellyel. Azonban 2019-re jelentős csökkenés következett be: felmérésben szereplő 6757 vállalkozás 33 százaléka számolt be toborzási nehézségről. Fontos azt is kiemelni, hogy a felmérésben megkérdezettek közel fele (49 százalék) vélte úgy, hogy a megfelelő szakképzettségű munkaerő hiánya áll a háttérben (Csányi et al., 2019)¹. A 2018-as AMB felmérésben hasonló a tapasztalatok, itt az üzemvezetők 40 százaléka (550 válaszadó) jelezte, hogy munkaerőhiánnyal szembesül.

Országosan a **mezőgazdasági szakképzettséget igénylő munkakörök közül a legnagyobb gondot a gépkezelő, az állattenyésztő, valamint a gépszerelő és karbantartó foglalkozásokban** jelenti a munkaerőhiány. Jóval kisebb mértékű, de jelzett munkaerőhiány van kertészekből, mezőgazdasági technikusokból, gépésztanúsokból, növényorvosokból. Ezen kívül toborzási nehézségekről számoltak be az üzemvezetők a szántóföldi növénytermesztő, erdészeti, halászati foglalkozásokban is (29. ábra).

29. ábra: **A tartósan betöltetlen, mezőgazdasági szakképzettséget igénylő állások száma a felmért üzemekben**



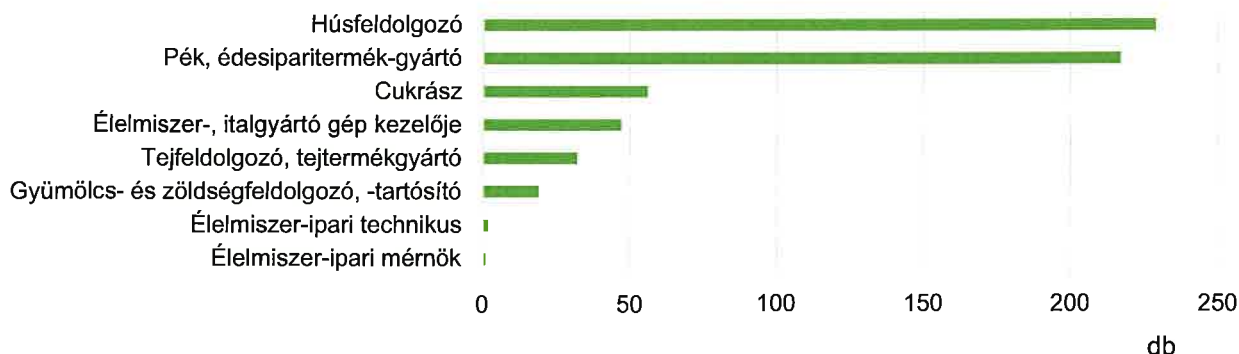
Forrás: AMB2018 és MMPP2019 adatbázisok alapján NAIK AKI

Az élelmiszeripari foglalkozások közül a legnagyobb toborzási gond a húsfeldolgozó és pék, édesipari termékgyártó munkakörökben tapasztalható. Ez a két szakma országosan is hiányszakmának tekinthető. A felmért vállalkozások ezen kívül a cukrász, az élelmiszeripari

¹ Csányi V., Hajdu M., Horváth Á., Nyíró Zs. Széll K. (2019) Rövidtávú munkaerőpiaci prognózis –2020. GKI Budapest. https://gvi.hu/files/researches/595/prognozis_2019_tanulmany_191219.pdf

gépkezelő, tejfeldolgozó és gyümölcs- és zöldségfeldolgozó, -tartósító foglalkozásokban keresnek tartósan szakképzett munkaerőt (30. ábra).

30. ábra: A tartósan betöltetlen, élelmiszeripari szakképesítést igénylő állások száma a felmért üzemekben



Forrás: AMB 2018 és MMPP 2019 adatbázisok alapján NAIK AKI

2.2. Az agrármunkaerőpiaci kereslet jellemzői Magyarország megyéiben

Budapest és Pest megye

A mezőgazdasági munkaerő **keresletet** potenciálisan támasztó 1 főnél többet foglalkoztató működő vállalkozások száma Közép-Magyarországon 3206, amiből 31 50 főnél többet foglalkoztató üzem működik. A régióban működő vállalkozásoknak ez mindössze 1 százalékát jelenti, ugyanakkor az országban működő agrárvállalkozásoknak 10 százaléka.

Az élelmiszeripari vállalkozások száma kiemelkedő a régióban, hiszen az ország élelmiszeripari vállalkozásainak 28 százaléka itt működik, a pékáru gyártásban még nagyobb az arány, közel egyharmada a pékségeknek a főváros és Pest megye területén van. A nagyobb, 50 főt foglalkoztató élelmiszeripari cégek száma 100 fölött van (2. táblázat).

2. táblázat: Az élelmiszeripari gazdaságban működő vállalkozások száma Budapesten és Pest megyében, 2018

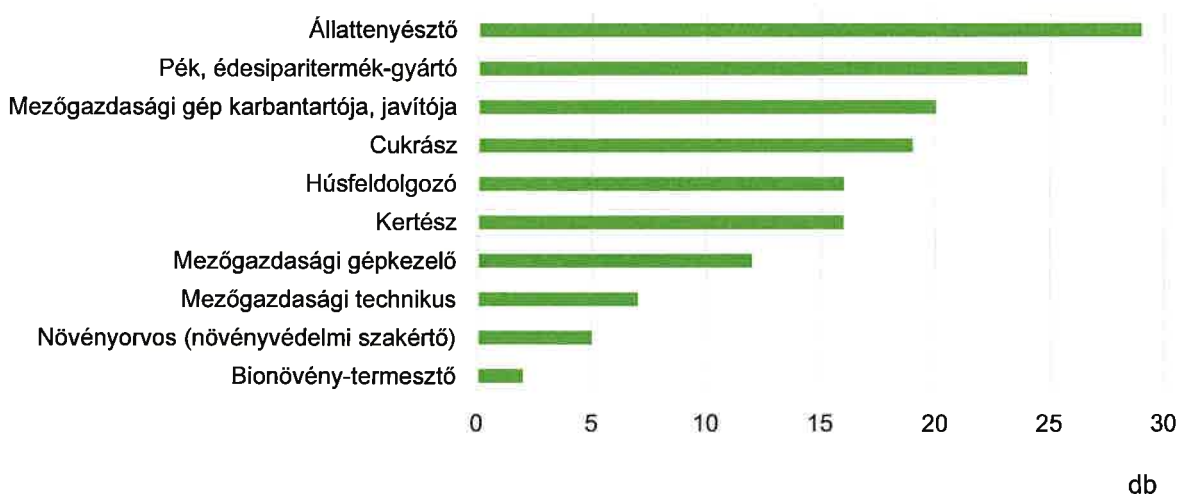
Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, %
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	3206	10,3
Ebből: - Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	2742	10,2
- Erdőgazdálkodás	415	10,4
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	1843	27,9
Ebből: - Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	172	30,0
-Pékáru, tésztafélék gyártása	688	33,2

Forrás: KSH alapján NAIK AKI

A felmérésekben szereplő vállalkozásokban a legnagyobb kereslet a mezőgazdasági szakképesítést igénylő foglalkozások közül az állatgondozók és állattenyésztők, valamint a mezőgazdasági gépszerelők, karbantartók iránt mutatkozik, de hiányszakmaként jelölték meg a válaszadók a kertész, a mezőgazdasági gépkezelő, a növényvédelmi szakmunkás és növényorvos munkaköröket.

Az élelmiszeripari foglalkozások közül hiány van a közép-magyarországi régióban pékekből, cukrászokból, valamint húsfeldolgozókból (31. ábra).

31. ábra: Tartósan betöltetlen élelmiszergazdasági üres álláshelyek Budapesten és Pest megyében



Forrás: AMB 2018 és MMPP 2019 adatbázisok alapján NAIK AKI

Fejér megye

Fejér megyében az ország mezőgazdasági vállalkozásainak közel 4 százaléka működik, az 1156 legalább egy főt foglalkoztató üzemből a 14 nagyobb, 50 főnél többet foglalkoztató vállalkozás. Az erdészeti főtevékenységű vállalkozások száma nem jelentős.

A megyében található élelmiszeripari vállalkozások ugyancsak 4 százalékát teszik ki az országos számnak, a 270 üzemből 10 50 főnél többet foglalkoztat. A foglalkoztatási szempontból két legjelentősebb szakágazat közül a húsfeldolgozó vállalkozások száma 12, arányaiban elmarad az átlagtól, míg a pékáru gyártó üzemek aránya szintén 4 százaléka az országos értéknek (3. táblázat).

3. táblázat: Az élelmiszergazdaságban működő vállalkozások száma Fejér megyében, 2018

Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, %
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	1156	3,7
Ebből: - Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	1070	4,0
- Erdőgazdálkodás	74	1,9
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	270	4,1
Ebből: - Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	12	2,1
-Pékáru, tésztafélék gyártása	85	4,1

Forrás: KSH alapján NAIK AKI

A felmért vállalkozásokban a szakképesítést igénylő mezőgazdasági foglalkozások közül a munkaerőhiány a **legnagyobb gondot az állattenyésztő és mezőgazdasági gépkezelő munkakörökben jelenti**, de gépésztechnikust, gépkarbantartót és növényorvost is nehéz találni. Az **élelmiszeriparban a legkeresettebbek az élelmiszeripari gépkezelő, a pék, a tejfeldolgozó és a cukrász szakmák** (32. ábra).

32. ábra: Tartósan betöltetlen élelmiszergazdasági üres álláshelyek Fejér megyében


Forrás: AMB 2018 és MMPP 2019 adatbázisok alapján NAIK AKI

Komárom-Esztergom megye

Komárom-Esztergom megyében 710 mezőgazdasági vállalkozás működött 2018-ban, ami az országos érték 2,3 százalékát jelenti. A nagyobb, 50 fő feletti foglalkoztatotti létszámú vállalkozások száma 11. Az élelmiszeripar sem nevezhető húzóágazatnak a megyében, az összes megyei működő vállalkozásból alig egy százalékot tesznek ki az élelmiszeripari üzemek. Az ország élelmiszeripar üzemének 2,5 százaléka, azon belül a húsipari vállalkozásoknak csupán 1,9 százaléka található a megyében (4. táblázat).

4. táblázat: **Az élelmiszergazdaságban működő vállalkozások száma Komárom-Esztergom megyében, 2018**

Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, %
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	710	2,3
Ebből: - Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	591	2,2
- Erdőgazdálkodás	108	2,7
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	168	2,5
Ebből: - Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	11	1,9
-Pékáru, tésztafélék gyártása	62	3,0

Forrás: KSH alapján NAIK AKI

A felmért vállalkozásokban mindössze 5 mezőgazdasági foglalkozást érintően nyilatkoztak úgy az üzemvezetők, hogy tartósan betöltetlen álláshelyük van, ezek közül **a gépszerelők és karbantartók, valamint az állattenyésztők iránt van a legnagyobb kereslet**, míg mérsékelt keresletet jeleznek a felmérések a kertész, a mezőgazdasági gépkezelő és a mezőgazdasági mérnök állásokban. Az élelmiszeripari vállalkozások gépkezelőkkel és pékekkel kapcsolatban jeleztek toborzási nehézséget (33. ábra).

33. ábra: **Tartósan betöltetlen élelmiszergazdasági üres álláshelyek Komárom-Esztergom megyében**



Forrás: AMB 2018 és MMPP 2019 adatbázisok alapján NAIK AKI

Veszprém megye

Veszprém megyében működik az ország mező- és erdőgazdasági vállalkozásainak 4 százaléka, 1242 üzem, amelyből **viszonylag nagy az erdőgazdasági vállalkozások száma**, (az országos érték 8,9 százaléka). A nagyobb (50 fő feletti) foglalkoztatók száma 15 az ágazatban. Az élelmiszeripari vállalkozások aránya alig 1 százalékot tesz ki a megyében működő vállalkozásokból, az országban működő élelmiszeripari vállalkozásoknak 3,6 százaléka található a megyében, arányuk sem a húsiparban, sem a pékáruiparban nem jelentős (5.táblázat).

5. táblázat: **Az élelmiszergazdaságban működő vállalkozások száma Veszprém megyében, 2018**

Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, %
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	1242	4,0
Ebből: - Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	889	3,3
- Erdőgazdálkodás	346	8,7
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	240	3,6
Ebből: - Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	11	1,9
-Pékáru, tésztafélék gyártása	60	2,9

Forrás: KSH alapján NAIK AKI

A felmért vállalkozásokban a **szakképesítést igénylő mezőgazdasági foglalkozások közül a mezőgazdasági gépkezelők, az állattenyésztők és a gépkarbantartók iránt mutatkozik a legnagyobb kereslet** és az erdőszeti vállalkozások országos viszonylatban magas számával összefüggésben **erdőszeti szakmunkásból is hiány mutatkozik** a megyében. Mérsékelt kereslet mutatkozik még mezőgazdasági technikusok, gépészmérnökök és növényorvosok iránt.

Az élelmiszeripari vállalkozások pékekkel és húsfeldolgozókkal kapcsolatban jeleztek toborzási nehézséget (34. ábra).

34. ábra: **Tartósan betöltetlen élelmiszergazdasági üres álláshelyek Veszprém megyében**



Forrás: AMB 2018 és MMPP 2019 adatbázisok alapján NAIK AKI

Győr-Moson-Sopron megye

Győr-Moson-Sopron megyében 1310 mező- és erdőgazdasági vállalkozás működött 2018-ban, ami az országos érték 4,2 százalékát jelenti. A nagyobb (50 fő feletti) foglalkoztatók száma 15 az ágazatban. Az élelmiszeripari vállalkozások aránya hasonló, az országban működő üzemek 4,2 százaléka található a megyében, szám szerint 287 darab, amelyből 15 nagyobb, 50 fő feletti vállalkozás. Az ország pékáru gyártó üzemének 5,4 százaléka, húszüzemének 4,9 százaléka működik a megyében. (6. táblázat).

6. táblázat: **Az élelmiszergazdaságban működő vállalkozások száma Győr-Moson-Sopron megyében, 2018**

Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, %
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	1310	4,2
Ebből: - Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	1087	4,0
- Erdőgazdálkodás	219	5,5
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	287	4,3
Ebből: - Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	28	4,9
-Pékáru, tésztafélék gyártása	111	5,4

Forrás: KSH alapján NAIK AKI

A felmért vállalkozásokban a szakképesítést igénylő mezőgazdasági foglalkozások közül a **mezőgazdasági gépkarbantartók és az állattenyésztők** iránt mutatkozik a **legnagyobb kereslet**, de a vállalkozások a gépkezelőkkel, erdőmérnökökkel, kertészekkel, növényorvosokkal kapcsolatban is toborzási nehézséggel szembesültek. Mérsékelt kereslet mutatkozott még szántóföldi növénytermesztők és mezőgazdasági technikusok iránt.

Az élelmiszeripari vállalkozások **elsősorban pékekkel kapcsolatban jeleztek toborzási nehézséget**, mérsékelt kereslet mutatkozott cukrászok iránt is (35. ábra).

35. ábra: **Tartósan betöltetlen élelmiszergazdasági üres álláshelyek Győr-Moson-Sopron megyében**



Forrás: AMB 2018 és MMPP 2019 adatbázisok alapján NAIK AKI

Vas megye

Vas megyében 1011 mező- és erdőgazdasági vállalkozás működött 2018-ban, ami az országos érték 3,2 százalékát jelenti. Arányokat tekintve a mezőgazdaságnál jelentősebb az erdőgazdaság szerepe, az ország erdészeti vállalkozásainak mintegy 5 százaléka működik a megyében. Nagyobb

(50 fő feletti) mező- és erőgazdasági foglalkoztató csak kevés található a megyében, számuk mindössze 8 volt 2018-ban.

Az élelmiszeripari vállalkozások száma az egyik legalacsonyabb a megyék közül, az országban működő üzemeknek mindössze 1,8 százaléka található Vas megyében, szám szerint 120 darab, amelyből mindössze 6 nagyobb, 50 fő feletti vállalkozás. Az ország húszüzemeinek is csupán 2,6 százaléka, pékáru gyártó üzemeinek 2,2 százaléka működik a megyében (7. táblázat).

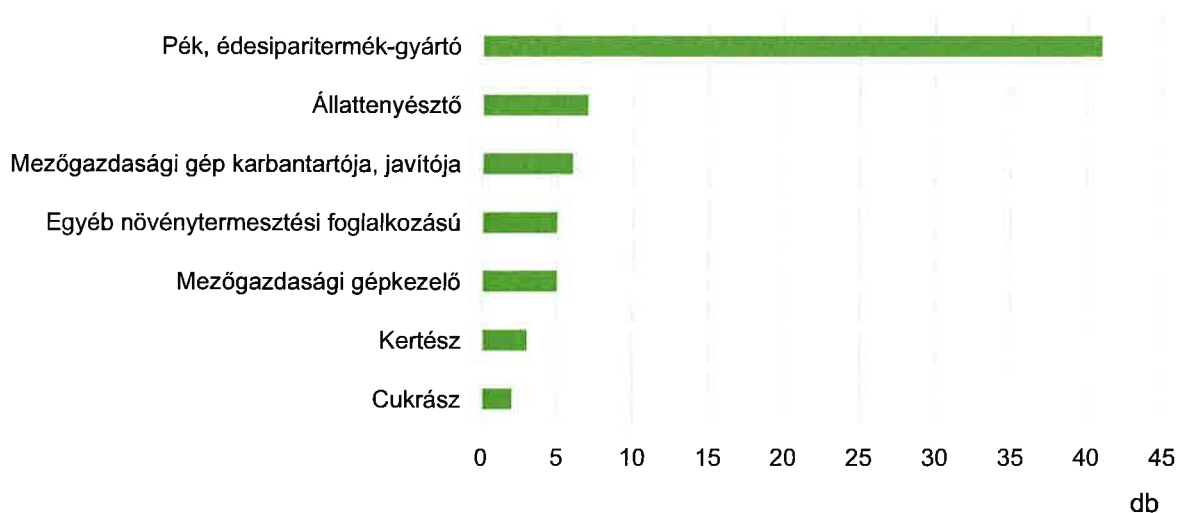
7. táblázat: **Az élelmiszergazdaságban működő vállalkozások száma Vas megyében, 2018**

Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, %
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	1011	3,2
Ebből: - Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	816	3,0
- Erdőgazdálkodás	194	4,9
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	120	1,8
Ebből: - Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	15	2,6
-Pékáru, tésztafélék gyártása	45	2,2

Forrás: KSH alapján NAIK AKI

A szakképesítést igénylő **mezőgazdasági foglalkozások közül viszonylag kevés tartósan betöltetlen üres álláshelyet jelöltek** meg a felmérésekben szereplő válaszadók: állattenyésztők, gépkarbantartók, gépkezelők, növénytermesztők és kertészek iránt mutatkozott kereslet. Az élelmiszeriparon belül viszont igen **nagy számú péket keresnek a megyében**, ami adódhat a határ közelségéből. A pékeken kívül cukrászok iránt is jelentkezik mérsékelt kereslet (36. ábra).

36. ábra: **Tartósan betöltetlen élelmiszergazdasági üres álláshelyek Vas megyében**



Forrás: AMB 2018 és MMPP 2019 adatbázisok alapján NAIK AKI

Zala megye

Zala megyében 1294 mező- és erdőgazdasági vállalkozás működött 2018-ban, ami az országos érték 4,2 százalékát jelenti. **Az erdőgazdaság súlya meghatározó**, hiszen az ország erdészeti vállalkozásainak közel 10 százaléka Zala megyében működik. Nagyobb (50 fő feletti) mező- és erdőgazdasági foglalkoztató csak kevés található a megyében, számuk mindössze 6 volt 2018-ban.

Az élelmiszeripari vállalkozások száma mindössze 167, az országban működő üzemeknek mindössze 2,5 százaléka található Zala megyében, amelyből 9 nagyobb, 50 fő feletti vállalkozás. Az ország húsüzemeinek és pékáru gyártó üzeimeinek is 3,3, százaléka működik a megyében. (8. táblázat).

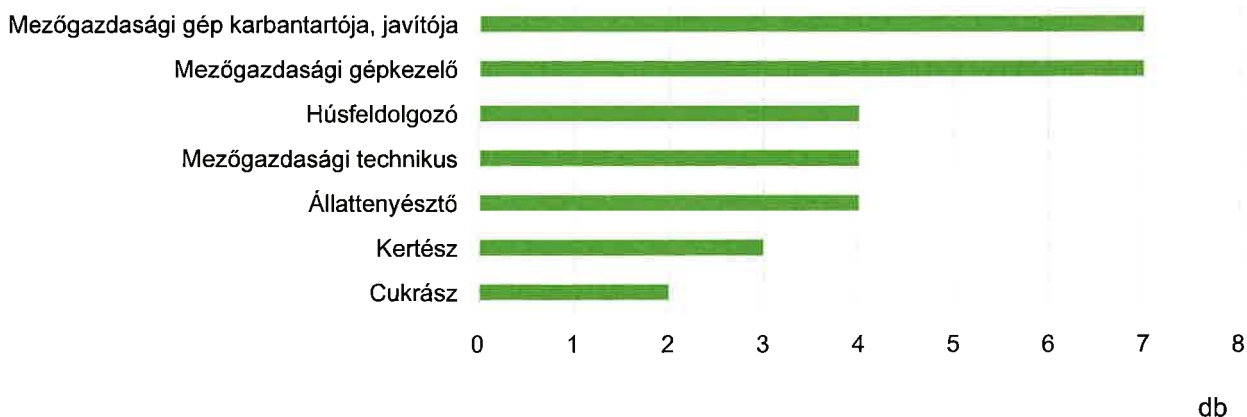
8. táblázat: **Az élelmiszergazdaságban működő vállalkozások száma Zala megyében, 2018**

Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, %
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	1294	4,2
Ebből: - Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	915	3,4
- Erdőgazdálkodás	374	9,4
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	167	2,5
Ebből: - Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	19	3,3
-Pékáru, tésztafélék gyártása	69	3,3

Forrás: KSH alapján NAIK AKI

A felmért vállalkozásokban a szakképesítést igénylő mezőgazdasági foglalkozások közül **a munkaerőhiány a legnagyobb gondot a gépkarbantartó, javító, gépkezelő, mezőgazdasági technikus és állattenyésztő foglalkozásokban jelenti**, de tartós kereslet mutatkozik kertészek iránt is. Az élelmiszeriparon belül húsfeldolgozó és cukrász munkakörökben jeleztek a vállalkozások tartósan betöltetlen álláshelyet (37. ábra).

37. ábra: **Tartósan betöltetlen élelmiszergazdasági üres álláshelyek Zala megyében**



Forrás: AMB 2018 és MMPP 2019 adatbázisok alapján NAIK AKI

Baranya megye

Baranya megyében 1307 mező- és erdőgazdasági vállalkozás működött 2018-ban, ami az országos érték 4,2 százalékát jelenti. **Viszonylag jelentős az erdőgazdaság szerepe**, az ország erdészeti vállalkozásainak több, mint 7 százaléka működik a megyében. A megyében hagyományosan a az **országban a legnagyobb a nagyüzemi gazdálkodás súlya**, ez abban is megmutatkozik, hogy 20 50 fő feletti foglalkoztató vállalkozás működik a mező- és erdőgazdaságban.

Az élelmiszeripari vállalkozások aránya hasonló, az országban működő üzemek 4,6 százaléka található a megyében, szám szerint 305 darab, amelyből 14 nagyobb, 50 fő feletti vállalkozás. Az ország húsüzemeinek 5,1 százaléka, pékáru gyártó üzemek 3,2 százaléka működik a megyében. (9. táblázat).

9. táblázat: **Az élelmiszeripari gazdaságban működő vállalkozások száma Baranya megyében, 2018**

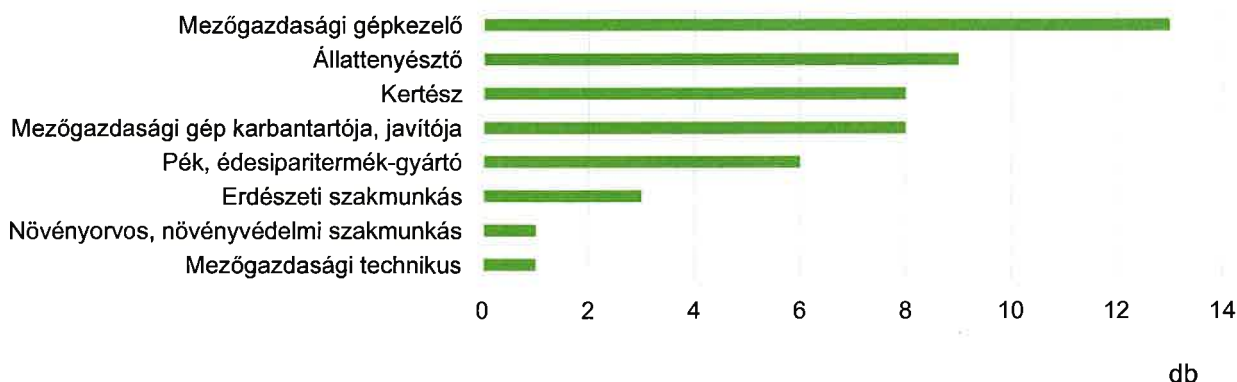
Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, %
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	1307	4,2
Ebből: - Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	1001	3,7
- Erdőgazdálkodás	286	7,2
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	305	4,6
Ebből: - Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	29	5,1
-Pékáru, tésztafélék gyártása	67	3,2

Forrás: KSH

A felmért vállalkozásokban **a szakképesítést igénylő mezőgazdasági foglalkozások közül a mezőgazdasági gépkezelők, állattenyésztők, gépkarbantartók és a kertészek iránt mutatkozik a legnagyobb kereslet**, de az erdészeti vállalkozások viszonylag magas számának köszönhetően **tartós kereslet mutatkozik erdészeti szakmunkások iránt is**. Ezenkívül mérsékelt munkaerőigény a növényorvosok és mezőgazdasági technikusok iránt jelentkezik.

Az élelmiszeripari foglalkozások közül egyedül pék jelenik meg hiányszakmaként (38. ábra).

38. ábra: **Tartósan betöltetlen élelmiszeripari üres álláshelyek Baranya megyében**



Forrás: AMB 2018 és MMPP 2019 adatbázisok alapján NAIK AKI

Somogy megye

Somogy megyében viszonylag nagy számú mező- és erdőgazdasági vállalkozás működött 2018-ban (1679), ami az országos érték 5,2 százalékát jelenti. **Az erdőgazdaság súlya meghatározó**, hiszen az ország erdészeti vállalkozásainak közel 11 százaléka Somogy megyében működik. Nagyobb (50 fő feletti) mező- és erdőgazdasági foglalkoztató csak kevés található a megyében, számuk mindössze 8 volt 2018-ban.

Az élelmiszeripari vállalkozások száma 204, az országban működő üzemeknek mindössze 3,1 százaléka található Somogy megyében, amelyből 12 nagyobb, 50 fő feletti vállalkozás. Húsüzemből mindössze 10, pékárugyártó üzemből is csupán 60 működik a megyében (10. táblázat).

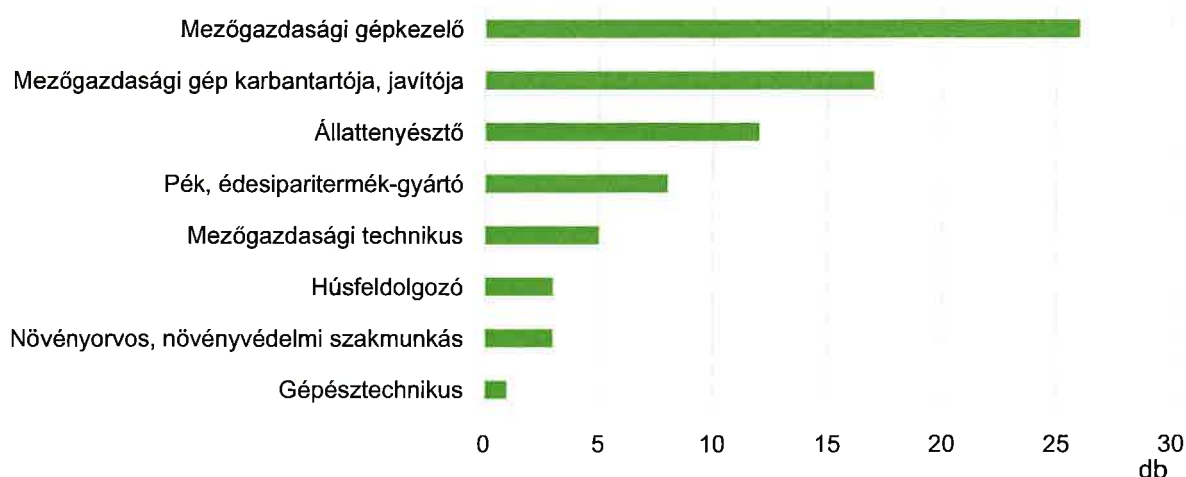
10. táblázat: **Az élelmiszeripari gazdaságban működő vállalkozások száma Somogy megyében, 2018**

Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, %
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	1679	5,4
Ebből: - Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	1226	4,6
- Erdőgazdálkodás	438	11,0
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	204	3,1
Ebből: - Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	10	1,7
-Pékáru, tésztafélék gyártása	60	2,9

Forrás: KSH alapján NAIK AKI

A felmért vállalkozásokban **a szakképesítést igénylő mezőgazdasági foglalkozások közül a legtöbb tartósan betöltetlen álláshely a mezőgazdasági gépszerelő foglalkozásban van**, de hiány jelentkezik gépkezelőkből, állattenyésztőkből, mezőgazdasági technikusokból, növényorvosokból, valamint gépésztechnikusokból. **Az élelmiszeripari foglalkozások közül tartós kereslet mutatkozik pékek és húsfeldolgozó szakmunkások iránt** (39. ábra).

39. ábra: **Tartósan betöltetlen élelmiszeripari üres álláshelyek Somogy megyében**



Forrás: AMB 2018 és MMPP 2019 adatbázisok alapján NAIK AKI

Tolna megye

Tolna megyében 1040 mezőgazdasági vállalkozás működött 2018-ban, ami az országos érték 3,3 százalékát jelenti. A nagyobb, 50 fő feletti foglalkoztatotti létszámú vállalkozások száma mindössze 8. Az élelmiszeripar aránya hasonlóan 3,2 % az ország élelmiszeripar üzemeiből, a húsipari vállalkozásoknak csupán 2,3, péküzemeknek 2,1 százaléka található a megyében (11. táblázat).

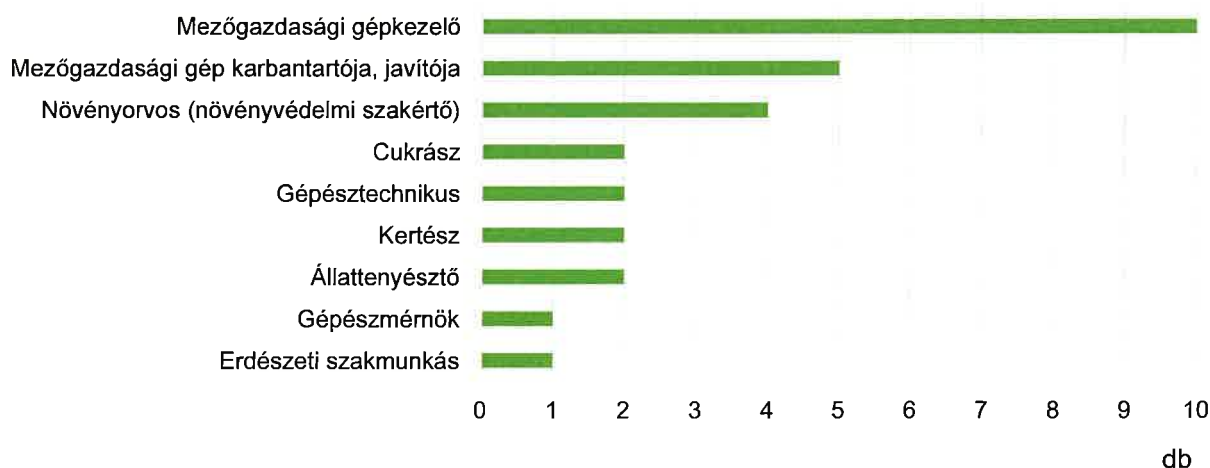
11. táblázat: **Az élelmiszergazdaságban működő vállalkozások száma Tolna megyében, 2018**

Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, %
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	1040	3,3
Ebből: - Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	895	3,3
- Erdőgazdálkodás	126	3,2
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	209	3,2
Ebből: - Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	13	2,3
-Pékáru, tésztafélék gyártása	44	2,1

Forrás: KSH alapján NAIK AKI

A felmért vállalkozásokban magasan a **legtöbb tartósan betöltetlen álláshelyet a mezőgazdasági gépkezelő munkakörben jelentették** a felmért vállalkozók, de hiány van gépszerelőkből, növényorvosokból, gépésztechnikusokból, kertészekből, állattenyésztőkből, gépészmérnökökből és erdészeti szakmunkásokból is. Az élelmiszeriparban csupán a cukrászokkal kapcsolatban jeleztek toborzási nehézséget a munkaadók (40. ábra).

40. ábra: **Tartósan betöltetlen élelmiszergazdasági üres álláshelyek Tolna megyében**



Forrás: AMB 2018 és MMPP 2019 adatbázisok alapján NAIK AKI

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében kiugróan magas a mező- és erdőgazdasági vállalkozások száma a megyék viszonylatában, 1859 db, (6,0%). Jelentős az erdőgazdaság szerepe, az ország erdészeti vállalkozásainak több, közel 10 százaléka működik a megyében. A nagyobb, 50 fő feletti létszámot foglalkoztató vállalkozások száma is magasabb az átlagnál, 16 ilyen nagyobb méretű üzem működik az ágazatban.

Az élelmiszeripari vállalkozások aránya is viszonylag magas, az országban működő üzemek 6,3 százaléka található a megyében, szám szerint 384 darab, amelyből 15 nagyobb, 50 fő feletti vállalkozás. Az ország húsüzemeinek 3,1 százaléka, pékáru gyártó üzemeinek 4,7 százaléka működik a megyében. (12. táblázat).

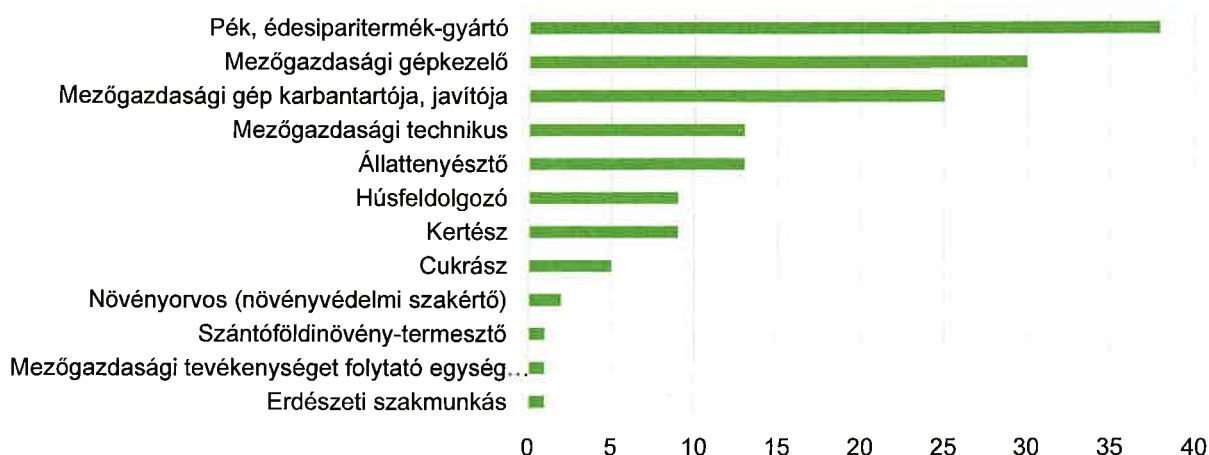
12. táblázat: Az élelmiszergazdaságban működő vállalkozások száma Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, 2018

Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, %
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	1859	6,0
Ebből: - Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	1467	5,5
- Erdőgazdálkodás	384	9,6
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	419	6,3
Ebből: - Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	18	3,1
-Pékáru, tésztafélék gyártása	98	4,7

Forrás: KSH alapján NAIK AKI

Összefüggésben a vállalkozások viszonylag magas számával, összesen 9 mező- és erdőgazdasági foglalkozásban jelölték a vállalkozások, hogy tartósan betöltetlen álláshellyel rendelkeznek. Közülük **a gépkezelők és gépszerelők iránt mutatkozik leginkább igény**, de tartós hiány jelentkezik mezőgazdasági technikusokból, állattenyésztőkből, kertészekből, növényorvosokból, valamint kisebb mértékben szántóföldi növénytermesztőkből, erdészeti szakmunkásokból is. Az **élelmiszeripari foglalkozások közül a legnagyobb a szakember hiány pékekből**, de kereslet van húsfeldolgozók és cukrászok iránt is (41. ábra).

41. ábra: **Tartósan betöltetlen élelmiszergazdasági üres álláshelyek Borsod-Abaúj-Zemplén megyében**



Forrás: AMB 2018 és MMPP 2019 adatbázisok alapján NAIK AKI

Heves megye

Heves megyében 1019 mező- és erdőgazdasági vállalkozás működött 2018-ban, ami az országos érték 3,3 százalékát jelenti. Arányokat tekintve a mezőgazdaságnál valamivel jelentősebb az erdőgazdaság szerepe, az ország erdőszeti vállalkozásainak 4,8 százaléka működik a megyében. Nagyobb (50 fő feletti) mező- és erdőgazdasági foglalkoztató csak kevés található a megyében, számuk mindössze 6 volt 2018-ban.

Az élelmiszeripari vállalkozások száma 272, tehát az országban működő üzemeknek 4,1 százaléka található Heves megyében, melyek közül 14 az 50 fő feletti vállalkozás. Az ország húszüzemeinek 3, pékáru gyártó üzemének 3,7 százaléka működik a megyében. (13. táblázat).

13. táblázat: **Az élelmiszergazdaságban működő vállalkozások száma Heves megyében, 2018**

Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, %
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	1019	3,3
Ebből: - Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	821	3,1
- Erdőgazdálkodás	192	4,8
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	272	4,1
Ebből: - Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	17	3,0
-Pékáru, tésztafélek gyártása	77	3,7

Forrás: KSH alapján NAIK AKI

A szakképesítést igénylő mezőgazdasági foglalkozások közül viszonylag kevés tartósan betöltetlen üres álláshelyet jelöltek meg a felmérésekben szereplő válaszadók. Legnagyobb hiány a mezőgazdasági gépszerelők, gépkezelők, állattenyésztők, mezőgazdasági

technikusokból mutatkozott. Az élelmiszeriparon belül viszonylag **nagy kereslet mutatkozik pékek iránt**, mérsékelt hiány mutatkozik cukrászokból és élelmiszeripari mérnökből is. (42. ábra).

42. ábra: **Tartósan betöltetlen élelmiszergazdasági üres álláshelyek Heves megyében**



Forrás: AMB 2018 és MMPP 2019 adatbázisok alapján NAIK AKI

Nógrád megye

Nógrád megyében a vállalkozások száma a legalacsonyabb az országban, mindössze 538 vállalkozás működött a mező- és erdőgazdaságban 2018-ban, amiből csupán 3 olyan volt, amelyik 50 főnél több alkalmazottal rendelkezett. Az erdészetben működő vállalkozások aránya valamivel magasabb, mint a mezőgazdaságiaké. Az élelmiszeripari vállalkozások száma úgyszintén a legalacsonyabb az országban, különösen kevés húszüzem található itt (az ország húsipari cégeinek alig 1 százaléka), de pékáru gyártó vállalkozásból is mindössze 45 található a megyében (14. táblázat).

14. táblázat: **Az élelmiszergazdaságban működő vállalkozások száma Nógrád megyében, 2018**

Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, %
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	538	1,7
Ebből: - Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	395	1,5
- Erdőgazdálkodás	143	3,6
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	107	1,6
Ebből: - Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	5	0,9
-Pékáru, tésztafélék gyártása	45	2,2

Forrás: KSH alapján NAIK AKI

Annak ellenére, hogy viszonylag kevés az élelmiszergazdasági foglalkoztató a megyében, több szakmát érintően is jeleztek tartós munkaerőhiányt a vállalkozások, igaz mérsékelt mennyiségben. **A mezőgazdasági foglalkozások közül állattenyésztők, mezőgazdasági gépszerelők, gépkezelők iránt mutatkozott nagyobb**, erdészeti szakmunkások és növényorvosok iránt kisebb **kereslet**. Az élelmiszeriparban tartósan betöltetlen álláshelyek jelentkeznek **az élelmiszeripari**

gépkezelő, a pék, gyümölcs- és zöldségfeldolgozó, az élelmiszeripari technikus és a cukrász foglalkozásokban (43. ábra).

43. ábra: **Tartósan betöltetlen élelmiszergazdasági üres álláshelyek Nógrád megyében**



Forrás: AMB 2018 és MMPP 2019 adatbázisok alapján NAIK AKI

Hajdú-Bihar megye

Hajdú-Bihar megyében az egyik legnagyobb a mező- és erdőgazdasági vállalkozások száma a megyék viszonylatában, 2440 db, (7,8%). Különösen a mezőgazdaság szerepe jelentős, az erdőgazdasági vállalkozások száma az átlagosnál alacsonyabb. A nagyobb, 50 fő feletti létszámot foglalkoztató vállalkozások száma ugyanakkor alacsony, mindössze 3 ilyen nagyobb foglalkoztató üzem működik a megyében.

Az élelmiszeripari vállalkozások aránya átlagos, 4,8 százalékot képvisel, összesen 145 élelmiszeripari vállalkozás működik, melyek közül azonban csupán 4 olyan van, amelyik 50 főnél többet foglalkoztat. Az ország húsüzemeinek 4,7 százaléka, pékáru gyártó üzemeinek 4,3 százaléka működik a megyében (15. táblázat).

15. táblázat: **Az élelmiszergazdaságban működő vállalkozások száma Hajdú-Bihar megyében, 2018**

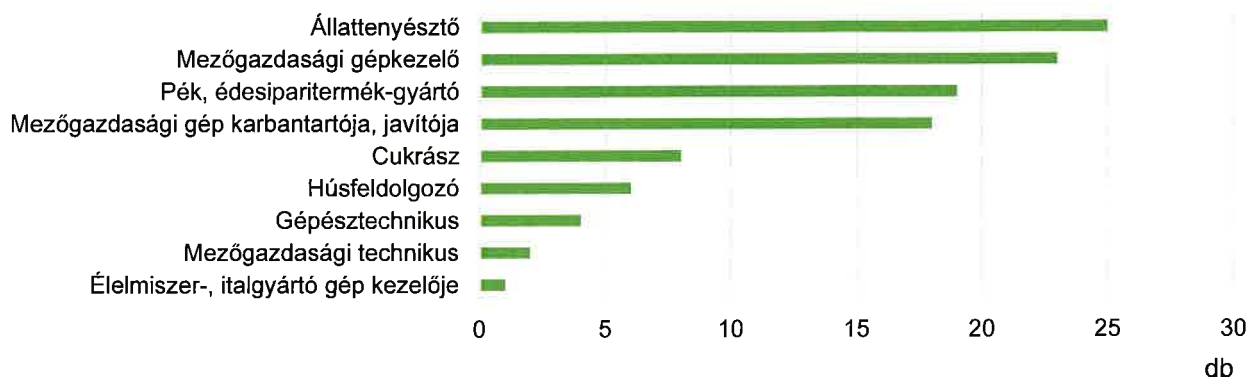
Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, %
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	2440	7,8
Ebből: - Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	2279	8,5
- Erdőgazdálkodás	145	3,6
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	315	4,8
Ebből: - Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	27	4,7
-Pékáru, tésztafélék gyártása	90	4,3

Forrás: KSH alapján NAIK AKI

A megyében nagy hagyománya van az állattenyésztésnek, ezt jelzi, hogy **a legnagyobb tartós munkaerőhiány állattenyésztőkből mutatkozik. Jelentős a munkaerőhiány még**

mezőgazdasági gépkezelőkből, gépszerelőkből, mérsékeltebb a kereslet a gépészmérnökök és mezőgazdasági technikusok iránt. Az élelmiszeripari foglalkozások közül **a legtöbb** tartósan betöltetlen **álláshely a péküzemekben jelentkezik,** de hiány van cukrászokból, húsfeldolgozókból is, valamint kisebb mértékben élelmiszeripari gépkezelőkből (44. ábra).

44. ábra: **Tartósan betöltetlen élelmiszeripari üres álláshelyek Hajdú-Bihar megyében**



Forrás: AMB 2018 és MMPP 2019 adatbázisok alapján NAIK AKI

Jász-Nagykun-Szolnok megye

Jász-Nagykun-Szolnok megyében 1233 mező- és erdőgazdasági vállalkozás működött 2018-ban, ami az országos érték 4,0 százalékát jelenti. Arányokat tekintve **az erdőgazdaság elhanyagolható,** az ország erdőgazdasági vállalkozásainak mindössze 1,5 százaléka működik a megyében. **Kiugróan magas a nagyfoglalkoztató üzemek száma,** összesen 21 50 fő feletti alkalmazottal rendelkező mezőgazdasági üzem működik a megyében.

Az élelmiszeripari vállalkozások száma 222, tehát az országban működő üzemeknek 3,4 százaléka található Jász-Nagykun-Szolnok megyében, melyek közül 15 az 50 fő feletti vállalkozás. Az ország húszüzemeinek 3,7, pékáruipari üzemének 3,8 százaléka működik a megyében (16. táblázat).

16. táblázat: **Az élelmiszeripari gazdaságban működő vállalkozások száma Jász-Nagykun-Szolnok megyében, 2018**

Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, %
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	1233	4,0
Ebből: - Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	1158	4,3
- Erdőgazdálkodás	59	1,5
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	222	3,4
Ebből: - Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	21	3,7
-Pékáru, tésztafélék gyártása	78	3,8

Forrás: KSH alapján NAIK AKI

A szakképesítést igénylő mezőgazdasági foglalkozások közül 6 foglalkozásban jelöltek meg tartósan betöltetlen üres álláshelyet a felmérésekben szereplő válaszadók. **Legnagyobb hiány a mezőgazdasági gépkezelőkből és gépszerelőkből, állattenyésztőkből van,** de növényorvosok,

kertészek és mezőgazdasági technikusok iránt is tartós a kereslet. Az élelmiszeriparon belül a pék, húsfeldolgozó, cukrász foglalkozásokban keresnek tartósan munkaerőt a cégek (45. ábra).

45. ábra: **Tartósan betöltetlen élelmiszergazdasági üres álláshelyek Jász-Nagykun-Szolnok megyében**



Forrás: AMB 2018 és MMPP 2019 adatbázisok alapján NAIK AKI

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében működik a legtöbb mező- és erdőgazdasági vállalkozás, szám szerint 4020 (12,9%). Különösen a mezőgazdaság szerepe jelentős, az erdőgazdasági vállalkozások száma az átlagos. Összesen 11 a nagyobb, 50 fő feletti létszámú vállalkozások száma.

Az élelmiszeripari vállalkozások aránya átlagos, 5,4 százalékot képvisel, összesen 356 élelmiszeripari vállalkozás működik, melyek közül 23 olyan van, amelyik 50 főnél többet foglalkoztat. Az ország húszüzemeinek 4,5 százaléka, pékáru gyártó üzemeinek 4,8 százaléka működik a megyében. (17. táblázat).

17. táblázat: **Az élelmiszergazdaságban működő vállalkozások száma Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, 2018**

Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, %
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	4020	12,9
Ebből: - Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	3836	14,3
- Erdőgazdálkodás	174	4,4
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	356	5,4
Ebből: - Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	26	4,5
-Pékáru, tésztafélék gyártása	100	4,8

Forrás: KSH alapján NAIK AKI

Összességében jelentős az élelmiszergazdasági munkaerőhiány a megyében, a mezőgazdasági foglalkozások közül tartós munkaerőhiány az állattenyésztő, a mezőgazdasági

gépkészítő, szántóföldi növénytermesztő, gépszerelő, kertész foglalkozásokban van, de hiányt jeleztek a felmért vállalkozásokban mezőgazdasági technikusokból, növényorvosokból, erdészeti szakmunkásokból. Az élelmiszeripari foglalkozások közül **kiugróan magas a tartósan betöltetlen álláshely a húsfeldolgozó szakmában**, de hiány van cukrászokból és pékekből is. (46. ábra).

46. ábra: **Tartósan betöltetlen élelmiszergazdasági üres álláshelyek Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében**



Forrás: AMB 2018 és MMPP 2019 adatbázisok alapján NAIK AKI

Bács-Kiskun megye

Bács-Kiskun megyében az egyik legnagyobb a mező- és erdőgazdasági vállalkozások száma a megyék viszonylatában, 2961 db, (9,5%). Különösen a mezőgazdaság szerepe jelentős, de az erdőgazdasági vállalkozások aránya is 5,6 százalék. **A nagyobb, 50 fő feletti létszámot foglalkoztató vállalkozások száma kiugróan magas, 29 ilyen nagyobb foglalkoztató üzem működik a megyében.**

Az élelmiszeripari vállalkozások száma is kimagasló a megyék között, 8,5 százalékot képvisel az ország üzemének számából, összesen 560 élelmiszeripari vállalkozás működik, melyek közül 50-et tesznek ki az 50 főnél többet foglalkoztatók. **Az ország húszüzemeinek 11,7 százaléka, pékáru gyártó üzemének 5,3 százaléka működik a megyében** (18. táblázat).

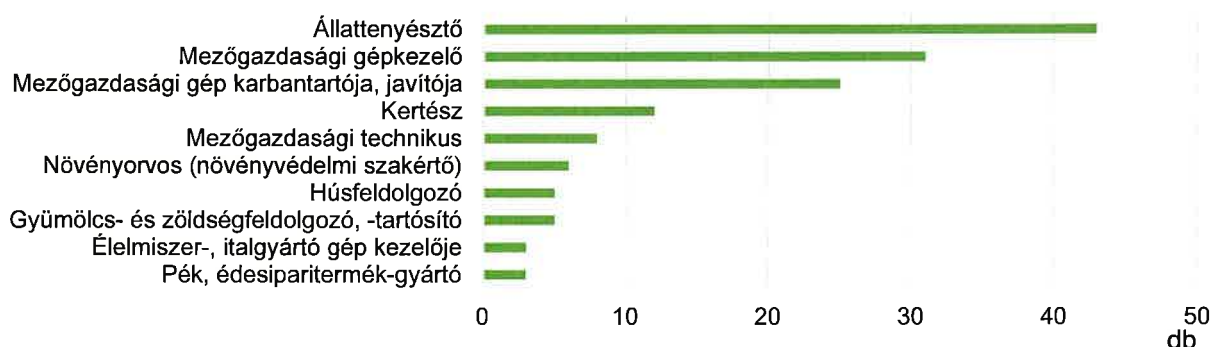
18. táblázat: **Az élelmiszergazdaságban működő vállalkozások száma Bács-Kiskun megyében, 2018**

Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, %
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	2961	9,5
Ebből: - Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	2717	10,1
- Erdőgazdálkodás	224	5,6
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	560	8,5
Ebből: - Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	67	11,7
-Pékáru, tésztafélék gyártása	110	5,3

Forrás: KSH alapján NAIK AKI

A mezőgazdaság jelentőségével párhuzamosan az ágazatban jelentkező munkaerőhiány is számos területen megjelenik. **A legnagyobb tartós munkaerőhiány állattenyésztőkből mutatkozik, de sok a tartósan betöltetlen álláshely a mezőgazdasági gépkezelő, a gépszerelő munkakörökben.** Hiány mutatkozik még kertészekből, mezőgazdasági technikusokból, növényorvosokból is. Több élelmiszeripari foglalkozásban is megjelenik a tartós munkaerőhiány, mint például a húsfeldolgozó, a gyümölcs- és zöldségfeldolgozó, az élelmiszeripari gépkezelő, valamint a pék munkakörökben (47. ábra).

47. ábra: **Tartósan betöltetlen élelmiszergazdasági üres álláshelyek Bács-Kiskun megyében**



Forrás: AMB 2018 és MMPP 2019 adatbázisok alapján NAIK AKI

Békés megye

Békés megyében 1517 mező- és erdőgazdasági vállalkozás működött 2018-ban, ami az országos érték 4,9 százalékát jelenti. Arányokat tekintve az **erdészet jelentősége elhanyagolható**, az ország erdészeti vállalkozásainak mindössze 0,6 százaléka működik a megyében. **Magas a nagyfoglalkoztató üzemek száma**, összesen 21 50 fő feletti alkalmazottal rendelkező mezőgazdasági üzem működik a megyében.

Az élelmiszeripari vállalkozások száma 269, tehát az országban működő üzemeknek 4,1 százaléka található Békés megyében, melyek közül 13 az 50 fő feletti vállalkozás. Az ország húszüzemeinek 6,3, pékáru gyártó üzemeinek 5,1 százaléka működik a megyében (19. táblázat).

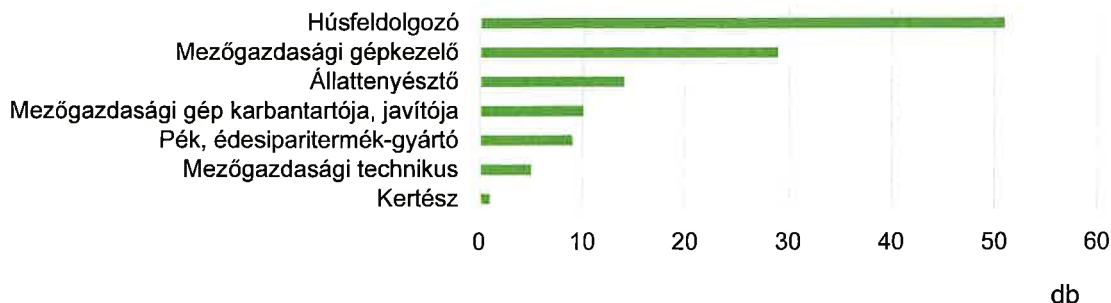
19. táblázat: **Az élelmiszergazdaságban működő vállalkozások száma Békés megyében, 2018**

Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, %
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	1517	4,9
Ebből: - Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	1479	5,5
- Erdőgazdálkodás	24	0,6
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	269	4,1
Ebből: - Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	36	6,3
-Pékáru, tésztafélék gyártása	106	5,1

Forrás: KSH alapján NAIK AKI

A szakképesítést igénylő mezőgazdasági foglalkozások közül mindössze 5 foglalkozásban jelöltek meg tartósan betöltetlen üres álláshelyet a felmérésekben szereplő válaszadók. **Legnagyobb hiány a mezőgazdasági gépkezelőkből és állattenyésztőkből van**, de gépszerelőket, mezőgazdasági technikusokat és kertészeket is keresnek a megyében. Az élelmiszeriparon belül a **jelentős hiányt jelentettek a vállalkozások húsfeldolgozó szakmunkásból**, de pékek iránt is tartós kereslet mutatkozik (48. ábra).

48. ábra: Tartósan betöltetlen élelmiszergazdasági üres álláshelyek Békés megyében



Forrás: AMB 2018 és MMPP 2019 adatbázisok alapján NAIK AK

Csongrád-Csanád megye

Csongrád-Csanád megyében a vállalkozások száma a békés megyeiéhez hasonlóan alakul. Összesen 1598 mező- és erdőgazdasági vállalkozás működött 2018-ban, ami az országos érték 5,1 százalékát jelenti. Arányokat tekintve az **erdészet jelentősége itt is elhanyagolható**, az ország erdészeti vállalkozásainak 1,5 százaléka működik a megyében. Viszonylag **magas a nagyfoglalkoztató üzemek száma**, összesen 19 50 fő feletti alkalmazottal rendelkező mezőgazdasági üzem működik a megyében.

Az élelmiszeripari vállalkozások száma 269, tehát az országban működő üzemeknek 4,1 százaléka található Csongrád-Csanád megyében, melyek közül 15 az 50 fő feletti vállalkozás. Akárcsak Békés megyében, az ország húszemeinek 6,3 százaléka működik a megyében, míg a pékárugyártó vállalkozásoknak 3,8 százaléka található itt (20. táblázat).

20. táblázat: Az élelmiszergazdaságban működő vállalkozások száma Csongrád-Csanád megyében, 2018

Ágazat	Működő vállalkozások	
	száma, db	aránya, %
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	1598	5,1
Ebből: - Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások	1533	5,7
- Erdőgazdálkodás	59	1,5
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	269	4,1
Ebből: - Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	36	6,3
-Pékáru, tésztafélék gyártása	78	3,8

Forrás: KSH alapján NAIK AKI

A szakképesítést igénylő mezőgazdasági foglalkozások közül 6 foglalkozásban jelöltek meg tartósan betöltetlen üres álláshelyet a felmérésekben szereplő válaszadók. **Legnagyobb a hiány állattenyésztőkből, mezőgazdasági gépszerelőkől és gépkezelőkből, de a kertész, növényorvos és mezőgazdasági technikus foglalkozásokban is gondot okoz a munkaerőtoborzás a munkáltatók számára.** Az élelmiszeriparon belül is 6 féle munkakörben keresnek tartósan munkaerőt a vállalkozások, **legnagyobb számban tejfeldolgozókat, húsfeldolgozókat és élelmiszeripari gépkezelőket,** valamint gyümölcs- és zöldségfeldolgozókat. Pékekből és cukrászokból kisebb mértékű a hiány (49.ábra).

49. ábra: **Tartósan betöltetlen élelmiszeripari üres álláshelyek Csongrád-Csanád megyében**



Forrás: AMB 2018 és MMPP 2019 adatbázisok alapján NAIK AKI

3. Melléklet

Az Agrárminisztérium fenntartásában működő agrárszakképzési centrumok, 2020. július

Centrum	Megye	Intézmény
Közép- magyarországi Agrárszakképzési Centrum	Budapest	Pesti Barnabás Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola
		Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
		Soós István Borászati Technikum és Szakképző Iskola
		Magyar Gyula Kertészeti Technikum és Szakképző Iskola
		Varga Márton Kertészeti és Földmérési Technikum és Kollégium
	Pest	Toldi Miklós Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
		Pálóczi Horváth István Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
		Fáy András Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
		Dr. Szepesi László Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
		Táncsics Mihály Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
Nógrád	Lipthay Béla Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	
Alföldi Agrárszakképzési Centrum	Jász- Nagykun- Szolnok	Kenderesi Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
		Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium
		Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
	Pest	Török János Mezőgazdasági és Egészségügyi Technikum és Szakképző Iskola
	Békés	Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
		Kétegyházi Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
	Csongrád	Bedő Albert Erdészeti Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
		Kiss Ferenc Erdészeti Technikum
		Fodor József Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola
		Bárony István Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
		Bartha János Kertészeti Technikum és Szakképző Iskola
		Gregus Máté Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola
		Galamb József Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola
Déli Agrárszakképzési Centrum	Baranya	Sellyei Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
		Ujhelyi Imre Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégiuma
		Teleki Zsigmond Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
	Bács-Kiskun	Bereczki Máté Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola
		Jánoshalmi Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
		Kocsis Pál Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Technikum és Szakképző Iskola
		Kiskunfélegyházi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
	Somogy	Kinizsi Pál Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola
		Móricz Zsigmond Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégiuma
	Tolna	Széchenyi Zsigmond Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
		Apponyi Sándor Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
Északi Agrárszakképzési Centrum	Borsod- Abaúj- Zemplén	Csapó Dániel Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
		Bárczay János Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
		Debreczeni Márton Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola
		Serényi Béla Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola
		Tokaji Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
	Heves	Mátra Erdészeti Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
		Pétervásárai Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
	Szabolcs- Szatmár- Bereg	Vay Ádám Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium
		Baross László Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
		Lippai János Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola
		Tiszaberceli Mezőgazdasági Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája
Westsik Vilmos Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola		

Centrum	Megye	Intézmény
	Hajdú-Bihar	Széchenyi István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium <i>Brózik Dezső Tagintézménye</i>
Kisalföldi Agrárszakképzési Centrum	Győr-Moson- Sopron	Veres Péter Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
		Csukás Zoltán Mezőgazdasági Technikum és Szakképző Iskola
		Roth Gyula Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
	Fejér	Dr. Entz Ferenc Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
		Eötvös József Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium
		Szent István Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum és Szakképző Iskola
	Komárom- Esztergom	Pettkó-Szandtner Tibor Lovas Szakképző Iskola és Kollégium
		Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
		Szombathelyi Élelmiszeripari és Földmérési Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
	Vas	Herman Ottó Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium
Vépi Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium		
Batthyány Lajos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium		
Veszprém	Batthyány Lajos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	

Forrás: Agrárminisztérium adatszolgáltatása (2020. júliusi állapot)

Kelt: Budapest, 2020.december 17.



Dr. Goda Pál
Igazgató
NAIK Agrárgazdasági Kutatóintézet



